

ትምህርት 5

የሐዋርያት ሥራ 6:8-7:60

የመጀመሪያ ቀን፡ - የሐዋርያት ሥራ 6:8-5

አንዱ የጤናማ ቤተክርስቲያን ምልክት በእግዚአብሔር ዕውቀትና በቁጥር ማደግ ነው። እንዴት አድርጋ ጌታ ኢየሱስን በተመለከተ አንዱ አባል ለሌሎች እየመሠከረ በቅፅበት የጥንቷ ቤተክርስቲያን እንዳደገች አይተናል። ሆኖም፤ ዕድገት አብሮት ችግር እንደሚያመጣም ተመልክተናል። ባለፈው ሳምንት በተለያዩ ክርስቲያኖች መካከል እንዴት ችግር እንደተነሳና መሪዎችም ችግሩን ለመፍታት ምን ነገር እንደተጠቀሙ አይተናል።

በመጀመሪያ በኢየሩሳሌም ትገኝ የነበረችው ትንሿ ቤተክርስቲያን ትመራና ትተዳደር የነበረው በአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ነው። የቤተክርስቲያኒቱን ሕይወት፣ የቃሉን አገልግሎትና ችግሮቻችን የመንከባከቡን ሐላፊነት በሙሉ የያዙት ሐዋርያቱ ናቸው። ነገር ግን ቀደም ባለው ትምህርታችን ሐዋርያቱ እንዴት አድርገው በወንጌሉ

አገልግሎት በተለይም ዕለት በዕለት ችግሮችን በመርዳቱ በኩል በመንፈስ የተሞሉ ሰዎችን እንዲመረጡ እንደጠየቁ አይተናል። እንደግንኛውም ጥሩ መሪ ቤተክርስቲያኒቷ ባደገችና ሊሠራ ያለው ሥራ በበዛ ጊዜ አንዳንዱ የመሪነት ሐላፊነታቸውን ለሌሎች መስጠት ጀምረዋል።

ጥያቄ 1:- ሀ) የቤተክርስቲያንህን መሪዎች ስም ዝርዝር ጻፍ። የሚሠሩት ሥራ ምንድነው? ለ) ከጥንቷ ቤተክርስቲያን ዲያቆሞች ሐዋርያት የሚለዩት እንዴት ነው? የሚመላለሱትስ እንዴት ነው?

ጥያቄ 2:- የሐዋርያት ሥራ 6:8-7:60 አንብብ። ሀ) እስጢፋኖስ በመልእክቱ ውስጥ የጠቀሳቸውን የብሉይ ኪዳን ባህሪያት በሙሉ በዝርዝር ጻፍ። ለ) እስጢፋኖስ ምን ዓይነት ሰው ነበር?

አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት እንዲያገዙ የተመረጡት ዲያቆሞች በቤተክርስቲያን ውስጥ የነበረውን የችግሮችን ፍላጎት ብቻ አልነበረም የሚቆጣጠሩት። ምንም እንኳ ይህ አንዱ የሐላፊነት ዘርፋቸው ቢሆንም ስለ ኢየሱስ በመመስከሩም ላይ ይህ ነው የማይባል አስተዋፅኦ ያደርጉ ነበር። ሉቃስ አሁን የሁለቱን ዲያቆሞች አገልግሎት ሰፋ አድርጎ ይገልጻል፤ እነሱም፣ የመጀመሪያው የቤተክርስቲያኒቱ ጻድቅ ሰማዕት የሆነው እስጢፋኖስ እና ወንጌላዊው ፊሊጶስ ናቸው።

አይሁዳውያን ለብዙ ምዕተ ዓመታት እግዚአብሔርን ያመልኩ ነበር። አምልኮአቸውም በሚያቀርቧቸው መሥዋዕቶችና በሚጥሏቸው ድግሶች ውስጥ ይታዩ ነበር። እነዚህ ልማዶች ይወክሉትና ያስተምሩት የነበረው ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው መንፈሳዊ ኅብረት ነው፤ ሆኖም ይህ ነገር በየድግሶቻቸውና በየመሥዋዕቶቻቸው ውስጥ ደብዛው ጠፍቶ ነበር፤ እና ዝም ብሎ ባዶ ዓላማ የሌለው ልማዳዊ ክብረ በዓል ሆኖ ነበር። አይሁዳውያን ደግሞ በቤተመቅደላቸው፤ በየክብረ በዓሉ በመስብሰባቸውና ሕጉን ሙሉ በሙሉ በመጠበቃቸው በጣም ይኮሩ ነበር። ሁሉም ክብረ በዓሎች ያከብሩ፤ መስዋዕትንም ይሠጧና ከትንሹ ሰው ጀምሮ አሥራት ይከፍሉ ነበር፤ ነገር ግን ይህ ሁሉ ሲሆን ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት አለነበራቸውም። ኢየሱስም በምድር ላይ በነበረበት ወቅት ፈሪሳውያንንና የሕግ አስተማሪዎቹን፤ ሕጉን ስለተከተሉ ሳይሆን፤ አንዳንድ ነገሮችን ሳይሠሩ በመቅረታቸው ይገስጻቸው ነበር። በማቴዎስ 23:23 ላይ ኢየሱስ «ምሕረትን፤ ታማኝነትንም በሕግ ያለውን ዋና ነገር ስለምትተጪ ወዮላችሁ፤» ይላቸዋል።

ጥያቄ 3:- ሀ) በአንድ ክርስቲያን ሕይወት ውስጥ፤ ወደ ቤተክርስቲያን መሄድና ሌሎች ክርስቲያናዊ ልማዶች ባዶ ትርጉም የለሽ የሚሆኑበት ጊዜ አለ ብለህ ታስባለህ? አስረዳ። ለ) በሕይወትህ ውስጥ እንዲህ ባዶ ልማድ እንዳይሆንብህ አስቀድመህ ማድረግ ያለብህ ነገር ምንድነው?

ልክ እንደ ጥንቶቹ አይሁዳውያን፤ እኛም በቀላሉ አምልኳችን «በመንፈስና በእውነት» ከመሆን ፈንታ ልማድ ሊሆንብን ይችላል። እውነተኛውን አምልኮ እንተውና በዘልማድ ማምለክ ስንጀምር፤ እግዚአብሔር እሱን የሚፈሩና ቃሉን

የሚያስተምሩ ሰዎችን ያስነሣል። ይህም ብዙ ጊዜ፤ ነባር የሆኑት መሪዎችን ተጽዕኖና ስደትም ጭምር እንዲያስነሡ ያደርጋቸዋል። ይህንን እውነት የመጀመሪያው ጻድቅ ሰማዕት ስለሆነው ስለ እስጢፋኖስ ሕይወት ስናጠና እናየዋለን።

የዛሬው ትምህርታችን ከሐዋርያት ሥራ 6:8-15 ላይ ነው። ይህንን ክፍል በጥንቃቄ አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 4:- ሀ) እስጢፋኖስ የመሠከረው ለማነው? ለ) እስጢፋኖስ ከተናገረው ውስጥ በሸንጎው የነበሩትን ሰዎች ያናደደው የትኛው ነው? ሐ) በሸንጎው የተሰበሰቡት ሰዎች ከእስጢፋኖስ ጋር በሐሳብ ሲጋጩ የተፈጠረው ነገር ምንድነው? መ) ለመሪዎች ገደት የቀሰቀሰ የእስጢፋኖስ ምላሽ ነበር?

እስጢፋኖስ በእግዚአብሔር ኃይልና ፀጋ የተሞላ ሰው ነበር። ባለፈው ሳምንት የዕለት ተዕለት የቤተክርስቲያንን ጉዳይ እንዲያስፈፅሙና ሐዋርያቱን እንዲያግዙ ከተመረጡት ዲያቆናት መካከል እንደሆነ አይተናል። እስጢፋኖስ ገን ደሃ የነበሩትን ሰዎች ብቻ አልነበረም የሚረዳው። የጥንቶቹ ክርስቲያኖች ለአይሁዳውያን ያደርጉት የነበረው ምሥክርነት ሁሌ ወንጌሉን ከብሉይ ኪዳን ጋር የሚያዛምድ ነበር። ለአይሁዳውያኑ መሢሔን በተመለከተ የሰጡትን ትንቢቶች ኢየሱስ እንደት እንደፈጸመባቸው ለማሳየት ነበር የሚፈልጉት።

በመጀመሪያ ላይ ድንቅና ተአምራትን የሚፈጽሙት ሐዋርያቱ ብቻ ነበሩ (ሐዋ. 3:4-8) እጃቸውን ከጫኑበት በኋላ ገን እስጢፋኖስም ወንጌሉን መስበክና ተአምራትን መሥራት ጀምሯል። እጅ የመጫኑ ልማድ አይሁዳውያን ከአንድ ሰው ወደ ሌላ ሰው ሥልጣን ለማሸጋገርና ያንን ሰውዬ ለተለየ ሥራ እጩ ሲያደርጉት የሚፈጽሙት ነገር ነበር (ሐዋ. 13:2-3)። የድንቅና የተአምራቱ ዓላማ ሰዎች የወንጌሉን መልእክት እንዲሰሙ ለማድረግና ሥልጣኑን ለማሳየት እንደሆነ ተመልክተናል።

እስጢፋኖስ ከፓለስታይን ውጪ የተወለደ አይሁዳዊ ነበር፤ ስለዚህም ሄለናዊ አይሁድ ነው። መስበክ በጀመረበት ጊዜም የሱ ወገን ለነበሩት ሄለናዊ አይሁዶች በጣም ይቆረቆር ነበር። በዚህም ምክንያት ሌሎች አይሁዳውያን በኢየሩሳሌም ይሰበሰቡበት ወደ ነበረው፤ የነፃ ወጭዎች ምክራብ ወደተባለችው ሥፍራ የወንጌሉን መልእክት ይዞ ይሄዳል። ከተለያዩ የርም ግዛቶች ይመጡ የነበሩ አይሁዳውያን ያመልኩ የነበረው በዚህ ሥፍራ ነበር።

ምክራብ የአይሁዳውያን የመሰብሰቢያ ቦታ ነው። ብዙ አይሁዳውያን በሚኖሩበት በየትኛውም ሥፍራ ብሉይ ኪዳን ሲነበብ የሚሰሙበትንና ለአምልኮ የሚሰበሰቡበትን ቦታ ያበጁሉ። ሆኖም፤ የእንስሳ መሥዋዕትና የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓቶች ይካሄዱ የነበረው በቤተመቅደስ ውስጥ ብቻ ነው።

በኢየሩሳሌም ብዙ ምክራቦች ነበሩ፤ ከነዚህም አንዱ «የነፃ ሰዎች ምክራብ» ነው። «ነፃ ሰዎች» ይባሉ የነበሩት በርም እሥረኞች የነበሩ ወይም የእነዚህ እሥረኞች ዘመዶች የነበሩ ሰዎች ናቸው። ፖምፔይ በ63 ዓ.ም ኢየሩሳሌምን በያዘ ጊዜ፤ ብዙ

አይሁዳውያንን እሥረኞች አድርጎ ወስዶ ነበር። ወደ በኋላም በሮም ውስጥ ሳሉ ነፃ ተለቀዋል። ታዲያ የእነዚህ ሰዎች ዘር የነበረባቸው ሁሉ «ነፃ ሰዎች» ተብለው ነበር የሚታወቁት፤ ምናልባትም የዚህ ምክራብ አባላት እነርሱ ሳይሆኑ አይቀርም። የግሪክ ቋንቋን ይናገሩና ባህሉንም ያውቁ ስለነበር፤ ሄሌናውያን ተብለው ይጠሩ ነበር። ከተለያዩ አገሮች ለሚመጡ አይሁዳውያን፤ የራሳቸውን ምክራብ የማቋቋሙ ሥርዓት የተለመደ ነበር።

ጥያቄ 5:- ሀ) ዛሬ፤ የተለያዩ ጎሳዎች የራሳቸውን ቤተክርስቲያን ያቋቁማሉን? ለ) በቤተክርስቲያንህ ውስጥ በተለያዩ ጎሳዎች መካከል የተፈጠረ ችግር አለ?

በምስክርነት እስጢፋኖስ ለአይሁዳውያኑ በኢየሱስ ክርስቶስና በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የተገኘውን ከእግዚአብሔር ጋር ጎብረት የሚደረግበትንና ከብሉይ ኪዳን የሚበልጠውን ሥርዓት ያስተዋውቃቸዋል። ይህ ነገር የተመሠረተው በእግዚአብሔር ላይ ነው፤ ሕጉንና የቀድሞውን የቤተመቅደስ አምልኮ የሚተካ ነው። አይሁዳውያን ግን ሌላ ትርጓሜ ሰጡትና፤ መልእክት ህጉንና የእብርሃምን አምላክ የሚቃወም ነው ብለው አሰቡ። ነፃ ወጪዎች ከእስጢፋኖስ ጋር ለመከራከር ሞከሩ፤ ሆኖም እምብዛም ውጤት አላስገኙም። በዚህ ጊዜም በጣም ተናደዱ። ምናልባትም ነገሩን አምነውበት ይሆናል። ነገር ግን ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው ግንኙነት እንደ ቀር ባዶ እንደነበርና እውነተኛነትም እንዳልነበረው ለመቀበል አልፈለጉም።

ጥያቄ 6:- ዛሬ ወንጌል ሲሰበክ ክርክርም ግጭትን ከሌሎች ሰዎች ዘንድ የሚፈጥረው እንዴት ነው?

የአይሁድ መሪዎች የተናደዱት የእስጢፋኖስ ምስክርነት እውነተኛ እንደሆነ ስለተገነዘቡ ነው። ሕጉ ከተደነገገ ወዲህ፤ እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸውን ግንኙነት ችላ እንዳሉት ቆይተዋል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ በብዙ ሥፍራ ነብያት ሕዝቡ ንስሐ ገብቶ ወደ እግዚአብሔር እንዲመለስ ሲያስጠነቅቁና ሲገሰፁ ነበር። እስራኤላውያን ግን ሕጉ ከተሰጣቸው በኋላ፤ ወዲያውኑ አርንን የሚያመልኩትን የወርቅ ጥጃ እንዲሠራላቸው ይለምኑታል (ኦሪት ዘጸአት 32:4)። ወደ ተስፋይት ሀገር በመሄድ ላይ ሳሉም፤ እስራኤላውያን በምድረ በዳ ውስጥ ፊታቸውን ከእግዚአብሔር አካረው የሞዓባዊያኑን አምላክ በዓልን ያመልኩ ነበር (ኦሪት ዘጥልቁ 25:1-3)። ንጉሥ አክዓብም ጣኦት ማምለክ ጀምሯል (መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ 16:29-33)። እነዚህ ጥቂት ምሳሌዎች እስራኤላውያን እንዴት የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ለመጠበቅ እንዳቃታቸውና ከሱ ጋር ጎብረታቸውን ማጽናት እንዳቃታቸው የሚያሳዩ ናቸው። እግዚአብሔር በነቢዩ አዋፅ በኩል ለእስራኤል «ዓመት በዓላችሁን ጠልፎዋለሁ ተጸይፈዋለሁ፤ የተቀደሰውም ጉባኤአችሁ ደስ አያስኘኝም» ... ነገር ግን ፍርድ እንደ ወንዝ ውኃ፤ ጽድቅም እንደማይደርቅ ፈላሽ ውኃ ይፈስሳል» ብሎ ተናግሯል፤ (አዋፅ 5:21-24)።

እስራኤላውያን መሥዋዕት ያቀርቡና ክብረ በዓላቱን ይጠብቁ ነበር፤ ነገር ግን ልባቸውና አስተሳሰባቸው ትክክለኛ አልነበረም። እግዚአብሔርም ሥርዓታችሁን ሁሉ ተጸይፈዋለሁ ይላቸዋል። ንስሐ ከመግባት ይልቅ አይሁዳውያን አምልኮአችሁ በቂ

አይደለም ወይም ልክ አይደላችሁም ብሎ በሚነሣ ሰው ላይ እርምጃ ይወስዱ ነበር። የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑት የእስራኤል ወገኖች ስለሆኑ በጣም ይመኩና ይኮሩ ነበር።

ጥያቄ 7:- እግዚአብሔር ለአምልኮህ ምን ዓይነት ፍርድ የሚሰጥ ይመስልሃል? ይህን ዓይነት ፍርድ በእራሱ ወይም በሌሎች ቤተክርስቲያን ላይ የሚሰጥ ይመስልሃል? አብራራው።

ጥያቄ 8:- ሀ) ቤተ ክርስቲያን መሄድ! በመዘምራን ውስጥ ገብቶ መዘመርና በእንድ ክፍል ውስጥ ትምህርት ግስተግር በሕገ የተደገፉ ልማዶች ሊሆኑ ይችላሉን?

ለ) ልብህን መርምር! አገልግሎትህ በሙሉ ባዶ ልግድ ሆኗል ወይስ እግዚአብሔርን የምታመልከው እሱን ደስ በሚያሰኝ መንገድ ሄው?

እስጢፋኖስ ግን እውነተኛ አምልኮ የሚጀምረው ከልብ እንደሆነ ተገንዝቧል። የሚጀመረው ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት ከተደረገ በኋላ ነው። በቤተክርስቲያን ውስጥ ያሉ ልማዶች በሙሉ ከልብ የመነጨ ካልሆነ ምንም ጥቅም የላቸውም። እስጢፋኖስ ከኢየሱስ መምጣት ጋር ነገሮች በሙሉ በታላቅ ሁኔታ እንደተለወጡ ተገንዝበዋል። እግዚአብሔር ዕቅድ ያወጣው ለእስራኤላውያን ብቻ ሳይሆን ለሌሎች ሕዝቦችም በሙሉ ነው። አምልኮ የሚካሄደው በልብ ውስጥ ነው እንጂ! በቤተመቅደስ ወይም በእስራኤል አገር ውስጥ አይደለም። እስጢፋኖስ እውነቱን መናገሩ ግጭት ወይም ስደት እንደሚያስከትልበትም ያውቃል። ነገር ግን ዝም አልልም ብሎ ወሰነ! ለእግዚአብሔር መሠከረ።

ምንም እንኳ እስጢፋኖስን ቢከራከሩትም የነፃ ወጪዎቹ ክርክር የእስጢፋኖስን እውቀት ወይም ይናገረው የነበረውን መንፈስ ሊበግረው አልቻለም። ስለዚህም ሕዝቡን ቀስቅሰው እስጢፋኖስን ካስያዙ በኋላ! ሸንጎው ፊት ያቀርቡታል። የሐሰት ምሥክሮችን በማቅረብ እስጢፋኖስ ሕጉንና ቤተመቅደስን ተቃውሟል ብለው ይከሱታል።

ለአይሁዳውያን ከፍተኛው ፍርድ ቤት የነበረው ይህ ሸንጎ ነው። የተመሠረተውም በሊቀ ካህኑ፣ በሽማግሌዎችና በሕግ አስተማሪዎች ነው። ምንም እንኳ ግዙፍ ኃይል ቢኖራቸውም! በሮማውያን ቁጥጥር ሥር ስለነበሩ በማንም ሰው ላይ የሞት ፍርድ ሊፈርዱ አይችሉም ነበር።

በሐሰት ክስ መሐከል እንኳ ሆኖ እስጢፋኖስ በእርጋታ ውስጥ ነበር። ክሱ ከተነበበ በኋላ እስጢፋኖስ የሚሰጠውን መልስ ለመስማት ቀና ብለው ሲያዩት «እንደ መልአክ ፊት ሆኖ ፊቱን አዩት» (የሐዋርያት ሥራ 6:15)። ዕድሉንም ሲያገኝ በግልጽ መከላከያውን ለሕዝቡ አቀረበ።

ጥያቄ 9:- ሀ) በምሥክርነትህ ውስጥ ያለው ዕውቀትና መንፈስ ወንጌሉን የሚቃወሙትን አፋቸውን እንዴት እንደሚያስይዛቸው ሰፋ አድርገህ ገለጽ። ለ) ያለ አግባቡ ክስ ቢመሠረትብህ! ምላሽህ ምን ዓይነት ነበር

የሚሆነው? ሐ) ያለ አግባቡ ሲከሰስ እስጢፋኖስ ከወሰደው እርምጃ ልንግር የምንችለው ምንድነው?

ጥያቄ 10:- ሀ) እግዚአብሔርን ስናመልክ እኛና ሌሎች ሰዎች አንዳንዴ ያሉን የተሳሳቱ አስተሳሰቦች ምን ምንድናቸው? ለ) አምልኮአቸው በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንዲኖረው ያሟያደርገው ነገር ምንድነው? መዝሙረ ዳዊት (51)፤ ዮሐንስ 4:24፤ እና ዕብራውያን 13:15 እንደ መልስ መስጫ አድርገህ ተመልከታቸው።

አስተውል፤ ኢየሱስ ፈሪሳውያንን የተቆጣቸው ሕጉን ስለጠበቁ አይደለም። የፈረደባቸው ዋና ዋና የሆኑት ጽድቅን ምሕረትንና ታማኝነትን ችላ ብለው በመተዋቸው ነው (ማር. 1:6)። አምልኮ ቤተክርስቲያን ሄደን የምናደርገው ነገር ብቻ ሳይሆን፤ እርሱ አኗኗራችንም ነው።

ሁለተኛ ቀን:- የሐዋርያት ሥራ 7:1-19

በትናንትናው ዕለት ኢየሱስን እንዲከተሉ እስጢፋኖስ የሰጠው ምሥክርነት ከአይሁዳውያንና ከሃይማኖት መሪዎች ተቃውሞ እንደመጣበት አይተናል። እስጢፋኖስ በአይሁድ ሽንገ ፊት ቀርቦ ለተመሠረተበት የሐሰት ክስ መከላከያ እንዲያቀርብ ይጠራል። የእስጢፋኖስ እውቀትና ይናገርበት የነበረው መንፈስ በሸንገው የተሰበሰቡትን ሰዎች አሸብሯቸዋል፤ አናደቸዋልም። ሰዎቹ እስጢፋኖስ በቤተመቅደሱና በሕጉ ላይ የቅዋሜ ቃል ተናግሯል ብለው ነው የከሰሱት። ሆኖም ይህ እግዚአብሔርንና መልእክተኛውን ያለመቀበሉን ነገር በታሪክ ውስጥ ብዙ ጊዜ ደጋግመውታል።

ሐዋርያው ጴጥሮስ ስለ እምነታቸው ክርስቲያኖች ተገቢውን መስጠት እንዳለባቸው ያሳስባል፤ በሚቃወማቸው ፊት እንኳ ቢቀርቡና ይህን አቋም መያዝ አለባቸው (1ኢጥ. 3:14-15 ተመልከት)። እስጢፋኖስም አይሁድ ሽንገ ድረስ ቀርቦ ስለሰበከው ወንጌል ተገቢውን ምላሽ ሰጥቷል።

ጥያቄ 11:- አንድ ያለ አግባብ ክስ ሲመሠረትበት፤ ወንጌልን በተመለከተ መልስ ለመስጠት ዝግጁ የሚሆነው እንዴት ነው? አስተያየቶችን ስጥ።

ዛሬ እስጢፋኖስ በአይሁድ ሽንገ ፊት ያቀረበውን መከላከያ እናጠናለን። እስጢፋኖስ ያለ አግባብ በቀረበበት ክስ ላይ ያቀረበው መከላከያ የእስራኤልን ሕዝብ ታሪክ የሚዳስስ ነበር። ዓላማው እግዚአብሔር ለአይሁዳውያን ብቻ ሳይሆን ለሰዎች በሙሉ ግድ እንደሚሰጠው ለማሳየት ነው። እግዚአብሔር በእስራኤልም ውስጥ ከእስራኤልም ውጭ እንደሚሠራ ለማሳየትም ፈልጓል። በመዉረሻም፤ በኢየሱስ ላይ የወሰዱት እርምጃ ነገያትን ይገድሉ የነበሩት አባቶቻቸውን ዓይነት ልማድ እንዲይዙ እንዳደረጋቸው ሊነግራቸው ይፈልጋል።

በብሉይ ኪዳን፤ እግዚአብሔር የአይሁድን ሕዝብ የጠራው ለተወሰነ ዓላማ ነው። መንግሥታት በሙሉ ከእግዚአብሔር እርቀው ጣኦትን ነበር የሚያመልኩት።

እገዚአብሔርም የሰጣቸውን የምሥክርነት ሥራ አሻረረኝ ብለው ትተውታል (ፎግ 1:18-25)። ስለዚህም እገዚአብሔር እንድ አብርሃምን ጠራ፤ እሱና ሕዝቡ በመንግሥታቱ መካከል ቆመው ምስክርቹ እንዲሆኑ ነገረው። አይሁዳውያንም ሁሉ በኩራት አብርሃምና ዘሩ የእነርሱ ቀደምት አባቶች እንደሆኑ ይናገራሉ። ነገር ግን ለሌሎች መንግሥታት ምሥክር መሆናቸውን ትተው፤ ትዕቢታቸው ከእገዚአብሔር ለያቸው እሱንም እንዳያዳምጡና እንዳይታዘዙ አደረጋቸው።

ጥያቄ 12:- በሥራቸው ወይም የአንድ ጎሳ አባላት በመሆናቸው ተገልለው የሚታዩ ሰዎችን ታውቃለህን? ሰጣቸውን ጥቀስና ለምን ሕዝቡ በእነርሱ ላይ ጥላቻ እንዳደረበት ግለጽ።

ጥያቄ 13:- ሀ) እገዚአብሔር ዛሬ ክርስቲያኖችን የጠራው ለምንድነው? ለ) ይህ ከአብርሃም ጥሪ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ሐ) በዘርህ ወይም በጎሳ ላይ ያለህ መመካት በክርስቶስ ምስክርነትህ ላይ የግሰናክያ ድንጋይ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው?

የሐዋርያት ሥራ 7:1-19 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 14:- ሀ) እስጢፋኖስ አቤቱታውን ሲያቀርብ «ወንድሞችና አባቶች ብሎ የተናገረው ለምንድነው? ለ) አብርሃም ጊዜውን በሙሉ በእስራኤል ውስጥ ነበር ወይ የኖረው? እገዚአብሔርስ ወዴት እንዲሄድ ነው የጠራው? ሐ) እገዚአብሔር ለአብርሃም የገባለት ቃል ኪዳን ምንድነው? መ) ለምንድነው ዮሴፍ ወደ ግብፅ የወረደው? ሠ) እገዚአብሔር በግብፅ ውስጥ በዮሴፍ የተጠቀመው እንዴት ነው? ረ) እስጢፋኖስ እገዚአብሔር የአይሁድ ቀደምት አባቶቻችን ከአገር ውጭ አስወጥቶ ነው ያስጨነቃቸው ብሎ የጠቀሰው ለምንድነው?

እንደምታስታውሰው በትናንትናው ዕለት እስጢፋኖስ የቀረበበት ክስ «በተቀደሰው ሥፍራ (በቤተመቅደሱ) በሕግም ላይ የሰድብን ነገር ከመናገር አይተውም» የሚል ነበር። በመከላከያውም እስጢፋኖስ ለዚህ ክስ ምላሹን የሰጠው እገዚአብሔር በእስራኤል ታሪክ ውስጥ ያደረገውን ነገር በመጥቀስ ነበር። በመከላከያው እስጢፋኖስ የአይሁድ ታሪክ ከሚጀምርበት ከመሶኢታምያ ይነግና ሕጉ ለእስራኤላውያን የተሰጠበት ምድረ በዳ ላይ ያቆግል።

አይሁዶች፣ በአራት ነገሮች ትልቅ ኩራት ይሰጣቸው ነበር።

1. እገዚአብሔር ይኖርና ይሠራ የነበረው በእስራኤል ውስጥ ብቻ እንደሆነና የአሕዛብ ዕጣ ፈንታ ፍርድ እንደሆነ ነበር የሚገምቱት። እስጢፋኖስ ግን እገዚአብሔር ያለግዳረጥ ከፓለስታይን ምድር ውጭ እንዲሠራ ያሳያቸዋል።
2. ለየት እንዳሉ ሰዎች! እገዚአብሔር ሥራውን ይሠራ የነበረው በአይሁዳውያን ብቻ እንደሆነ ይገምቱ ነበር። ሆኖም እስጢፋኖስ እገዚአብሔር ለሰዎች ሁሉ ዕቅድ እንዳለው ያሳያቸዋል።

3. አይሁዶች እግዚአብሔር ሕጉን ስለሰጣቸውና እያዳንዱን ጥቃትን ሕግጋት የምትናገረውን ነገር በመጠበቃቸው ይኮሩ ነበር። እስጢፋኖስ ሕጉ እንኳ በእስራኤል ውጪ እንደተሰጠ ያሳያል።

4. በቤተመቅደሳቸውና በአምልኮቻቸው በጣም ይኮሩ ነበር፤ እስጢፋኖስ ግን የመገናኛው ድንኳን የተሰጣቸው እስራኤል ሳይገቡ ገና በምድረ በዳ ሳሉ እንደነበርና እግዚአብሔር በአንድ በተሠራ ሕንፃ ውስጥ ብቻ ሊኖር እንደግይቶል ያሳስባቸዋል።

እስጢፋኖስ ተቃውሞ የደረሰበት ሄለናዊው ምክራብ ውስጥ ይገኙ በነበሩ ሰዎች ነው። ለሸንገው ግን «ወንድሞችና አባቶች» ብሎ ንግግሩን የከፈተው አይሁድ በመሆኑ ነው። እንደምታስታውሰው፣ ሄሌናውያን ከእስራኤል ውጭ ይኖሩ የነበሩ አይሁዳውያን ናቸው፤ የግሪክንም ባህል ተምረዋል።

እስጢፋኖስ በመከላከያው ትልቅ ትኩረት የሰጠው፤ ከእግዚአብሔር፣ ከእስራኤል ሕዝብና ምድር ውጭ እንደሠራ ማሳመኑ ላይ ነው። የዓለም ሁሉ አምላክ ነው እንጂ የእስራኤል ብቻ አይደለም። የአይሁድ ታሪክ እግዚአብሔር በዓለም ሁሉ ስለሠራው ሥራ ጉልህ ማስረጃ ነው።

አይሁዳውያን በምድራቸው በጣም ይመኩ ስለነበር እስጢፋኖስ የቀድሞው እባቶቻቸው ሁሉ በእስራኤል እንዳልኖሩ ሲያሳስባቸው ይቃወሙታል። እስጢፋኖስ የታሪክ ክልላውን የጀመረው ከአብርሃም ነው። ንግግሩንም በግሪክተለው መልክ አጠር አድርገን ልናየው እንችላለን።

1. የአይሁድ አባት የሆነው የአብርሃም ታሪክ (ሐዋ. 7: 1-8)፡- አብርሃም፤ የተከበረው የአይሁድ አባት ነው። ሆኖም እግዚአብሔር አብርሃምን የጠራው በመሰጴጦምያ ሳለ ነው እንጂ ከነፃን ከገባ በኋላ አልነበረም። በመሰጴጦምያ ሳለ እግዚአብሔር ሕዝቡንና ወገኑን ትቶ እንዲወጣ ጠራው። በመጀመሪያ ግን አብርሃም ታዛዥነቱን ለእግዚአብሔር ጥሪ ያሳየው እስከ ሃራን ድረስ በመሄድ ነበር። አባቱ ከሞተና እንደገና ሃራንን እንዲለቅ እግዚአብሔር ከጠራው በኋላ ነው፤ አሁን ከጊዜ በኋላ የእስራኤል ምድር ወደሆነችው ወደ ከነፃን የሄደው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ምድሪቱን ቃል የገባላቸው ለአብርሃምና ለዘሩ ቢሆንም፣ አብርሃም ቃል ኪዳንን በዘመኑ አላገኘም። እሱ የነበረችው፤ ሣራ ስትሞት ለመቃብር ብሎ የገዛት በኬብርን የምትገኘው ትንሽ ቦታ ብቻ ናት (ዘፍ. 23: 17-18)። ልጁ ይስሐቅና የልጅ ልጁ ያዕቆብ ይኖሩ እንደነበረው፤ አብርሃም ይኖር የነበረው በድንኳን ውስጥ ነው። እንዲያውም እሱን የግሪኩ ልጅ ከመስጠቱ በፊት እግዚአብሔር «እርሻህ በባዕድ አገር ስደተኞች ይሆናሉ፤ እዚያም በባርነትና በጭቆና ለአራት መቶ ዓመት ይኖራሉ» ብሎ ተናግሮት ነበር፤ (ዘፍ. 15: 12)። በዚህም፤ እግዚአብሔር ለአራት መቶ ዓመት ያህል በግብፅ አገር እስራኤላውያን ባሮች ሆነው የተገዙበትን ጊዜ መተንበዩ ነበር።

አብርሃም አይሁዳውያን የኛ ነው ብለው የሚርከሩበት ምድር አገፔ ሆኖ ቀረ። የሚገረዙ ታላ ኪዳን፤ አይሁዳውያን ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት እንዳላቸው የሚያሳየው ውጫዊው ምልክት፤ የተፈጸመው እግዚአብሔር ለአብርሃም ታላ ኪዳን ካደረገ ከብዙ ዓመታት በኋላ ነው። የግርዘቱን ምልክት እስከሰጠው ጊዜ ድረስ፤ አብርሃም አሕዛብ ነበር ልንላለን።

2. የአብርሃም ልጆች ታሪክ (ሐዋ. 7:9-16)። እስጢፋኖስ ስለ አብርሃም ልጆች በሙጥቀስ መከላከያውን ግቅረቡን ይቀጥላል። ይሰሐቅ የአብርሃም ልጅ ነበር፤ የእሱ ልጅ ደግሞ ያዕቆብ ነበር፤ ያዕቆብ ደግሞ የአሥራሁለቱ ልጆች አባት ነው። እነዚህ አሥራ ሁለት ልጆች በእስራኤል ውስጥ ያሉት የአሥራሁለቱ ነገዶች መሥራቾች ናቸው። አሥራ አንዱ ልጆች በቅናት ተነሣሥተው ዮሴፍን ለባርነት ሸጡት፤ እሱም ከእስራኤል ምድር ውጭ ወደምትገኘው ወደ ግብፅ ተወሰደ። ዮሴፍን ያሰለጠኑና ያኮሩት ግብፃውያን ነበሩ። በሰባቱ ዓመት የረሃብ ጊዜ አይሁዳውያንና ግብፃውያንን ከረሃብ ያዳኝ ደግሞ ነበር። ዮሴፍ 75 የሚያክሉትን አይሁዳውያን ወገኖቹን በግብፅ እንዲኖሩ አመጣቸው። በግብፅ ምድር ሞቱ፤ እስከሪናቸው ግን እንደገና ወደ ከነዓን ተወሰዱ ተቀበረ።

3. የእስራኤላውያን ጭቆናና ነፃ መውጣት የሚገልፀው ታሪክ (ሐዋ. 7:17-36)። ከብዙ ዓመታት በኋላ፤ ይላል እስጢፋኖስ፤ የእስራኤላውያን ቁጥር ወደ ታላቅ ሕዝብ አደጉ። ሆኖም፤ እስከዚሁ ጊዜ ድረስ በግብፅ ነበር የሚኖሩት። አሁን ባሮች ነበሩ። ስለ ዮሴፍ ምንም የማያውቅ አዲስ ገዢ፤ ሕዝቡን እየጨቀነ አዲስ የተወለዱትን ወንድ ሕፃናቶቻቸውን እንዲገድሉም አስገደዳቸው (ዘጸ 1:6-16)። ያለምንም ጥርጥር አንዳንዶቹ እስጢፋኖስን ይሰሙ የነበሩት ሄለናውያን የመጡት ከግብፅ ነው።

በነገው ዕለት የዚህን ክፍል ጥናታችንን የሙሴን የሕይወት ታሪክ በማጥናት እንቀጥላለን።

እግዚአብሔር፤ በአንድ አገር ውስጥ ብቻ የተወሰነ ትንሽ አምላክ አይደለም። እሱ የእስራኤል ወይም የምዕራቡ ዓለም ብቻ አምላክም አይደለም። እሱ የመላው ዓለም አምላክ ነው። እሱ ብቻውን ነው ዓለምን የፈጠረው። የነገሥታት ንጉሥና የጌቶችም ጌታ እሱ ነው። ለተወሰኑ ሰዎች ወይም ለግለሰቦች ሳይሆን ለሰዎች ሁሉ ታላቅ ዓላማ አለው። ልክ ባቢሎናውያን ገብተው እስራኤልን ሲወሩ ሕዝቡን በያለበት ሁሉ ይገኝ እንደነበረው በሌሎች ምድር የነበሩትንም ሕዝቦቹን እንደዚሁ ይገኝላቸው ነበር። እግዚአብሔር በእስራኤል ድንበር ውስጥ ብቻ የተወሰነ አይደለም። የቤተመቅደሱ የአምልኮ ሥርዓት ከመመሥረቱ በፊት፤ ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር ሕዝቡን ይቀጣና ይገስጽ የነበረው በሌሎች ምድሮች ውስጥ ነበር። እስጢፋኖስ እግዚአብሔር በአንድ አገር ብቻ እንዳልተወሰነ ለማስረዳት ነው የተፈለገው። እግዚአብሔር አብርሃምን ከመሰላጫም ምድር በጠራው ጊዜ እንኳ ስለ ስሙ ሕዝቦችን የጠራው ከአሕዛብ መካከል ነው።

ብዙ ጊዜ በቤተ ክርስቲያናችን ወይም በሕዝባችን ላይ ተመክተን፤ እግዚአብሔር የሚሠራው በኛ ውስጥ ብቻ ነው ብለን እናስብ ይሆናል። ሐዋርያቱና እስጢፋኖስ ገን፤ እግዚአብሔር በሌሎች ሰዎች በኩል እንደሚሠራና የጌታን ስም የሚጠሩም ሁሉ እንደሚድኑ ተገንዝበዋል።

ጥያቄ 15:- ሀ) እራሳቸውን ከሌላው ይበልጥ ከፍ የሚያደርጉ ጎሳዎችን ወይም ቤተ ክርስቲያናችን በኢትዮጵያ ውስጥ አይተህ ታውቃለህ? ለ) እግዚአብሔር እንደዚህ ዓይነትን አመለካከት የሚያየው እንዴት ነው? ሐ) የአንድ ክርስቲያን ሐላፊነት ለአንድ ሕዝብ ወይም ጎሳ ሳይሆን ለዓለም ሁሉ ምንድነው?

ኢየሱስ በሐዋርያት ሥራ 1:8 ላይ የሰጠውን ትዕዛዝ ታስታውላለህ? ምስክሮች መሆን ያለብን ለዓለም ሁሉ ነው እንጂ በአካባቢያችን ላሉ ሰዎች ብቻ አይደለም። ሁሉ ቤተክርስቲያኖች ከተሞቻቸውን፣ ወገኖቻቸውን፤ አገራቸውንና መላውን ዓለም በወንጌል እንዴት ማዳረስ እንደሚችሉ ለማወቅ ሊጻልዩና ሊያስቡበት ይገባል። ቤተክርስቲያንህ የኢየሱስን ትዕዛዝ እየጠበቀች ነውን?

ሦስተኛ ቀን:- የሐዋርያት ሥራ 7:20-36

እንደተማርነው፤ እስጢፋኖስ የተከሰሰው በሁለት ነገር ነው፤ እነዚህም:- 1. ሕጉን ተቃውሟል 2. ቤተመቅደስን ተቃውሟል የሚሉ ናቸው። ትናንትና እስጢፋኖስ ታሪክን በመጥቀስ እንዴት አድርጎ የእግዚአብሔር ሥራ በአንድ ምድር ወይም ሕዝብ መሐል ብቻ እንዳልተወሰነ ሲያስረዳ አይተናል። እግዚአብሔር ከእስራኤል ውጪ መሥራቱን ለማሳየት፤ ሦስት ዋና ዋና የታሪክ ክንዋኔዎችን ይጠቅሳል። አንደኛ፤ የአብርሃምን የሕይወት ታሪክ ተመለከተ፤ ሁለተኛ የጥንቶቹን ፓትሪያርኮች ተመለከተ፤ ሦስተኛ ደግሞ የእስራኤል ሕዝብ በግብፅ ባርነት እንዴት እንደገባና እንዴት ነፃ እንደወጣ ተመለከተ። የእስራኤል ታሪክ፤ በተቀደሰችው ምድር እንደ አንድ ሕዝብ ሆኖ መታየት የጀመረው እግዚአብሔር ለአብርሃም የተሰፋውን ቃል ከሰጠ ከብዙ ዓመታት በኋላ ነው። አይሁዶች ይህን ሊያስቡት አይፈልጉም፤ ምክንያቱም ምድራቸውን እስራኤልን እግዚአብሔር እንደሚኖርባት ምድር አድርገው በኩራት ይመለከቷት ነበርና ነው።

በኢየሩሳሌም ምክራብ ውስጥ የነበሩት ሰዎች በእስጢፋኖስና በመልእክቱ አምፀው የተነሡት፤ እግዚአብሔር ለሌሎች ሰዎችና ሕዝቦች ዓላማ አለው በማለቱ ነው። የእስጢፋኖስ መልእክት ኢየሱስ በሞቱና በትንሣኤው ወደ አብ የሚወስደውን ጥርጊያ መንገድ አዘጋጀ የሚል ነበር። በመንፈስ ቅዱስም ምክንያት በየትኛው ሥፍራ ሆነው እግዚአብሔርን በመንፈስ ሊያመልኩት ይችላሉ፤ (ዮሐ. 4:23-24 ተመልከት)። «ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ፤ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለኛ ተናገረን» (ዕብር. 1:1-2)። ከቤተመቅደሱ አምልኮ ጋር

ያስተዋወቀን ወይም አምልኮውን የሰጠን እግዚአብሔር ነው፤ አሁን ግን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተሻለ መንገድ ከፍተኛናል።

ጥያቄ 16:- ሀ) በኢየሱስ በኩል ያለው የእግዚአብሔር መገናኛ ከብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት የሚሻሻለው በምንድነው? ለ) ብዙ ሰዎች የአምልኮአቸው ሥርዓት ላይ ለውጥ ለማድረግ ወይም በሚያደርጓቸው አንዳንድ ነገሮች ላይ ለውጥን ለማድረግ የሚታወቁት ለምንድነው?

ዛሬ፤ እስጢፋኖስ ሰፋ አድርጎ ስለ እስራኤል ልጆች በግብፅ በባርነት መያዝና እግዚአብሔር በሙሴ በኩል መሥራቱን ስላተተው የመከላከያው ታሪክ እናጠናለን።

የሐዋርያት ሥራ 7:20-36 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 17:- ሀ) ሙሴን ወስዳ እንደ ልጇ ያሳደገችው ማን ናት? ለ) ሙሴ ወደ ምድያም የኮበለለው ለምንድነው? ሐ) በምድያም ምድረ በዳ ለ 40 ዓመት ከቆየ በኋላ፤ እግዚአብሔር ከሙሴ የተገናኘው እንዴት ነው?

አይሁዳውያን እንዴት መኖር እንደሚገባቸው የሚገልጹላቸው ሦስት ቁልፍ የሆኑ መሪዎች ነበሯቸው። አንደኛ፤ የአይሁድ ሕዝብ አባትና የእግዚአብሔር ወዳጅ የነበረው አብርሃም ነበረ። ሁለተኛ፤ እስራኤልን ከባርነት መርቶ ያወጣና ሕጉን የሰጠው ሙሴ ነበር። ሦስተኛ ደግሞ፤ የመሢሔ የዘር ግንድ የሆነው ታላቁ ንጉሥ ዳዊት ነው። እግዚአብሔር አብርሃም ከተስፋይቱ ምድር ውጪ ሳለ፤ እንዴት አድርጎ አብርት እንደሠራ እስጢፋኖስ ሲገልጽ አይተናል። አሁን ደግሞ በመቀጠል በጭራሽ ወደ ተስፋይቱ ምድር ገብቶ የግያውቀውን ሙሴን እንዴት አድርጎ እንደጠራውና እንደተጠቀመበት እናያለን።

እስራኤላውያን ለብዙ ዓመታት በግብፅ ከኖሩ በኋላ፤ ስለ ዮሴፍ ምንም የማያውቅ ፈርዖን አዲስ ገዢ ሆነ፤ እሱም የአይሁዶችን በጣም ይጨቁናቸው ነበር። ሙሴም የተወለደው በዚህ ጊዜ ነበር። የፈርዖን ሴት ልጅ ልጅ እንደሆነ ተደርጎ አደገ፤ ለየት ያለውንም ትምህርት እንዲማር ሆነ። የጥንቷ ግብፅ ታላላቅ ዕውቀቶችን በሙሉ ተማረ። አንዳንድ ምሁራን የግብፅን በትረ መንግሥት ቀጥሎ የሚወስደው ሙሴ ነው ብለው ያስቡ ነበር። አኳኋት እንደ ግብፃዊ ስለነበር፤ አይሁዳውያኑ እሱን ከግብፅ ነፃ እንደሚያወጣቸውና መሪያቸውን አድርጎ መቀበሉ በጣም አዳጋቷቸው ነበር። ምንም እንኳ በኋላ ታላቅ የአይሁድ መሪ ቢሆንም፤ የእስራኤል ሕዝብ በመጀመሪያ አልተቀበለውም ነበር። ሙሴ የእግዚአብሔርን ጥሪ ሰማ፤ ግብፃዊ ሆኖ ከመኖርም፤ ባሮች ከነበሩት ሕዝቦቹ ጋር አንድ ሆኖ መቆጠርን መረጠ።

ጥያቄ 18:- ሀ) ይህ ለሙሴ ከባድ ውሳኔ የነበረው ለምንድነው? ለ) እግዚአብሔርን መከተል ከፈለገን፤ እኛ ማድረግ ከሚገባን ምርጫ ጋር ይህ የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

አንድ ቀን፤ በአንድ ግብፃዊ ይደበደብ የነበረን እስራኤላዊ አግዛሊ ብሎ ሳለ ሙሴ ግብፃዊውን ይገድለዋል። ሙሴ፤ ሕዝቡ እኔን ከባርነት ያድነናል ብለው ያስቡኝ ይሆናል ብሎ ይገምት ነበር። እስራኤላውያን ግን አስተሳሰቡ አልገባቸውም ነበር።

በዚህም ምክንያት ወደ በኋላ ሁለት እስራኤላውያን ሲጣሉ አይቶ ሊገላገላቸው ቢሞክር፤ በእኛ ሥልጣን የሰጠህ ግንነው? ብለው ጠየቁት። ሙሴም፤ ለገብዩዊያኑ መሪዎች አንድ ገብዩዊ ገድሏል ብለው ይናገሩብኝ ይሆናል ብሎ ፈራ። በዚህም ምክንያት ወደ ምድያም ኮበለለ። ሙሴ፤ እግዚአብሔር እሱንና ሕዝቡን ከግዘጋጀኩ በፊት በራሱ ኃይል የእስራኤልን ሕዝብ ሊመራ ሞክሯል። እንደ ብዙዎቻችን፤ እግዚአብሔር ባቀደው ጊዜ እንዲሠራ ነገሮችን ለእርሱ ከመተው ፈንታ በራሱ ኃይል እግዚአብሔርን ሊያገለግል መከራ አደረገ።

ጥያቄ 19:- ሀ) በራሳችን ኃይል የእግዚአብሔርን ሥራ ልንሠራባቸው የምንችልባቸውን አንዳንድ መንገዶች ገለጽ። ለ) እግዚአብሔር ከመዘጋጀኩ በፊት በምን ዓይነት መንገድ አንዳንድ ነገሮችን ልንሠራቸው እንደምንችል ገለጽ።

እስካሁን ድረስ፤ ለሕዝቦቹ ለእስራኤላውያን ሲል እግዚአብሔር የሠራውን ሥራ ተመልክተናል፤ ይህ ግን በፓለስታይን ምድር ውስጥ አይደለም። እንዲያውም፤ ይሠራ የነበረው በግብፅ ውስጥ ነው። ከዚያም ሙሴ በምድያም ተቀምጦ ሳለ እግዚአብሔር ሙሴን ለመሪነት ለግዘጋጀት በሕይወት የዝግጅት ሥራ ይሠራ ነበር። ከ 40 ዓመት በኋላ፤ እግዚአብሔር ለሙሴ በሚታጠል ቁጥጭ ውስጥ ተገለጠለትና የእስራኤልን ሕዝብ ከግብፅ እንዲያወጣ ጠራው። በመጀመሪያው በሚታጠለው ቁጥጭ ከመደነቁ፤ ሙሴ በደንብ ለማየት ወደ ቁጥጭው ይጠጋል። ነገር ግን እግዚአብሔር እራሱን «የአባቶችህ የአብርሃም የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ ነኝ» ብሎ ሲያስተዋውቀው በፍርሃት ተንቀጠቀጠ፤ ሊያየውም አልደረረም። ከዚያም ለእግዚአብሔር ያለውን አክብሮት እንዲገልጽ እግዚአብሔር ሙሴን ጫግህን አውልቅ ይለውና፤ በግብፅ ስላሉት እስራኤላውያን ተቆርቋሪነቱን ይገልፅለታል። ሙሴ የእስራኤላውያኑ ገዢና ታዳጊ ሆኖ በእግዚአብሔር ተላከ። በመጀመሪያ ሙሴ ሊረዳቸው ቢሞክር፤ ፍጻሜው ገድያና ገዞት ሆነ። በሁለተኛው ጊዜ ግን በእግዚአብሔር ጥሪና እርዳታ፤ ሙሴ እስራኤላውያንን ከግብፅ ሊያወጣና ለተቀሩት 40 ዓመታት ድንቅና ተአምራት ሊሠራ ችሏል።

ጥያቄ 20:- ሀ) አንድ ሰው ተቸግሮ አይተህ ልትረዳው ሞክረህ ታውቃለህ? ለ) ሐሳብህ ተቃናልህ ወይስ ጣልቃ በመግባትህ ሰዎች ደስ አላላቸውም? ሐ) ስለአንድ ሁኔታ እግዚአብሔርን ጠይቀህ፤ እግዚአብሔርም በተለየ መልክ በአንተ አማካኝነት በሌላ ሰው ሕይወት ውስጥ ለውጥ እንዲኖር አድርጎ ያውቃል? አብራራው።

ምንም በእስጢፋኖስ ጊዜ የነበሩት አይሁዳውያን ሙሴን በጣም ቢያከብሩትም ሕይወቱ ሙሉውን ግን የእስራኤልን ሕዝብ ተቃውሞ እንደተጋፈጠ ነው የኖረው። ልክ በአብዛኛዎቻችን እንዳለ ሁሉ እግዚአብሔር በመካከላቸው መሥራቱን አላስተዋሉም። በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር ለውጥ ሊያስገኝላቸው ሲጥር ከግብፅ ባርነት ሊያወጣቸው ቢሞክር እንኳ፤ በሱ ላይ አምፀዋል። በነገው ትምህርታችን ይህን በሥፋት እናየዋለን።

ብዙ ጊዜ የእግዚአብሔር መንገድና ጊዜ እኛ የምንፈልገው ዓይነት አይደለም። ለእግዚአብሔር ሊሠራ የሚችልና የእግዚአብሔርን ጊዜ ጠብቆ ወደፊት ሊራመድ የሚችል ሰው በመንፈስ የሚመራ መሆን አለበት። ሙሴ ለ 40 ዓመት በምድረ በዳ እግዚአብሔር አንድን ሥራ የሚያከብረው በእርሱ መንገድና በእርሱ ጊዜ ሲሠራ ብቻ መሆኑን መማር ነበረበት። እኛም ብንሆን እዚህ ኢትዮጵያ ውስጥ ለእግዚአብሔር ስንሠራ ይህንን መረዳት አለብን።

አራተኛ ቀን፡- የሐዋርያት ሥራ 7:37-60

እስጢፋኖስ እንዴት አድርጎ የእስራኤልን ታሪክ በአጭሩ በማስቀመጥና ሦስት ነገሮችን በመቀስቀስ ከላሾቹን እንዳላመነ አይተናል። 1. ይህ በሀገርና በባህል የውሸት መመካት፤ ለእግዚአብሔር ምሥክሮች እንዳይሆኑ እንቅፋት እንደሆነባቸው 2. አምልኳቸው ባዶና ውጫዊ መልክ ብቻ የያዘ እንደሆነ 3. እስጢፋኖስ ይህን ከገለጸ በኋላ የእግዚአብሔር ክብር በቤተመቅደስ ውስጥ ብቻ ተፅዕኖ እንደማይቀር ይገልጽላቸዋል። እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር በተለያዩ ቦታዎችና አኳኋኖች ተገናኝቷል። ዛሬ፤ የእስጢፋኖስ መልእክት መደምደሚያ እናያለን።

ጥያቄ 21፡- ሀ) እነዚህ ሦስት ነገሮች በክርስቲያን ውስጥ እንዴት ችግር ሊፈጥሩ እንደሚችሉ አብራራ። ለ) እግዚአብሔር እንደሚፈልገው ፀንተን ቆመን እንድንመሠክርለትና እንድናመልከው ምን ማድረግ አለብን?

ጥያቄ 22፡- የአይሁድን የሃይማኖት መሪዎች የወንጌሉን መልእክት እንዲቃወሙ ያደረጋቸው ነገር ምን ይመስላል?

የእስራኤላውያን ታሪክ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ሳይታዘዙ የቀሩበት ታሪክ ተብሎ ሊጠራ ይችላል። በታሪካቸው ውስጥ፤ በምድረ በዳ ህጉ ከተሰጣቸው ጊዜ አንሥቶ እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር ትዕዛዝ ተገዢ አልሆኑም። በምድረበዳ የተንከራተቱበትንና በተሰፋይቱ ምድር የሠፈሩበትን ጊዜ ስንከታተል፤ እስራኤላውያን እራሳቸውን ጣኦት ያመልኩ ከነበሩ ጎረቤት አገሮች እንደለዩ እንመለከታለን። የእግዚአብሔር ሕዝቦች በመሆናቸው በጣም ይኮሩ ነበር፤ ነገር ግን እንደ እግዚአብሔር ሕዝቦች ለመኖር ፈቃደኞች አልነበሩም።

ጥያቄ 23፡- ሀ) ዛሬ ያለውን የክርስቲያኖች ሕይወት ከእስራኤላውያን እንዴት አድርገን ነው የምናነፃፅረው? ለ) እንደ እግዚአብሔር ልጅ በተቀደሰ ሕይወት ውስጥ ለመኖር ትጥራለህ? ከሆነስ፤ ይህ የሚታየው እንዴት ነው?

የሐዋርያት ሥራ 7:37-60 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 24፡- ሀ) ሙሴ በሐዋርያት ሥራ 7:37-38 ላይ ስለ ማን ነው የሚናገረው? ለ) ሙሴ ለእስራኤላውያን ለማስተላለፍ የተቀበለው «ሕያው ቃል» የትኛው ነው? (ዘዳግም 32:45-47 ተመልከት)። ሐ) እስራኤላውያን የፈጻሚቸው ያለመታዘዝ ባህሪዎች ምን ምን ነበሩ? መ) እግዚአብሔርስ

እስራኤላውያንን የት እልካቸዋልሁ ወይም እስዳቸዋለሁ ነው ያለው? ሠ) ከእስጢፋኖስ መልእክት የትኛው ሥፍራ ላይ ሲደርሱ ነው አይሁዳውያኑ እሱን በመቃወም የተነሡት?

እስካሁን ባለው የእስጢፋኖስ መልእክት ጥናታችን ለፍርድ ሸንጎው ከአብርሃም ሕይወት፣ ከአብርሃም ልጆች ታሪክና እስራኤላውያን በግዞት በነበሩበት ወቅት ከነበረው ታሪክ ላይ በመጥቀስ፤ ብዙው የአይሁድ ታሪክ የተፈጸመው ከፓለስታይን ምድር ውጪ እንደሆነ አረጋግጧል። በዛሬው ትምህርት ደግሞ፤ እስጢፋኖስ የሚያተኩረው በምድረ በዳ የመንከራተቱ ጊዜ ከሚለው አንሥቶ ቤተመቅደሱ እስከተሠራበት ጊዜ በሚለው የእሥራኤል ታሪክ ላይ ነው።

እግዚአብሔር እሥራኤላውያንን ከባርነት ለማውጣት፤ በሙሴ በደንብ አድርጎ ነው የተጠቀመው። በሱ በኩል ብዙ ተአምራቶች ተሠርተዋል። ምንም እንኳ እንደ ታላቁ እስራኤላዊ ነቢይ ቢቆጠርም፤ ሙሴ ስለ ሌላ ነቢይ ትንቢት ይናገር ነበር፤ «አምላክህ እግዚአብሔር ከአንተ መካከል ከወንድሞችህ እንደ እኔ ያለ ነቢይ ያስነሣልሃል» (ዘፈ 18: 16)። እስጢፋኖስ በሙሴ ትንቢት የተነገረለት ኢየሱስ ነው ማለቱ ነው። ነገር ግን እስራኤላውያን ኢየሱስንም ሙሴንም በአንድ መልክ ነው ያዩዋቸው፤ የሁለቱንም መሪነት አልተቀበሉትም።

እግዚአብሔር ከእስራኤል ውጪ መሥራቱን ለማረጋገጥ እስጢፋኖስ እነዚህን ሐላቦች በማቅረብ ይቀጥላል።

4. የእስራኤል ሕዝብ በምድረ በዳ ውስጥ ለሙሴ እንታዘዝም ብለው ተቃወሙ (ሐዋ. 7: 37-39)። እግዚአብሔር ከ 40 ዓመት በኋላ ሙሴን ከበረሃ የጠራው ሕዝቡ ነፃ የምታወጣን መሪያችን አንተ አይደለህም ብሎ ከወሰነበት በኋላ ነው። ከዚያም እግዚአብሔር ባርች የነበሩትን ሕዝቦች ነፃ እንዲያወጣ ሙሴን ይልከዋል። እግዚአብሔርም ሕዝቡን የሚመራለት፤ እንደ ሙሴ የሠለጠነ መሪ ይፈልግ ነበር። ሆኖም፤ ሕዝቡ ሙሴን ተቃወመ፤ ግብፃውያንም ያመልኩት የነበረው ዓይነት አማልክት ፈለገ። የወርቅ ጥጃ አስመስለውም ጣኦት ሠሩ። እንደገና በዚህ ሥፍራ እስራኤላውያን አይሁዳውያን ከመሆን ይልቅ ግብፃዊነቱ ላይ እንደሚያመዝኑ ያሳስባቸዋል።

5. ሕጉ የተሰጠው ከእስራኤል ውጭ፤ በሲና ተራራ ላይ ነበር (ሐዋ. 7: 35-43)። እስጢፋኖስ ተቃውሞታል ብለው ይሉት የነበረው በሲና ተራራ የተሰጠው ሕግ በምድራቸው በእስራኤል ውስጥ ሳይሆን በምድያም ምድረ በዳ ውስጥ ነበር የተሰጠው። እስጢፋኖስ ሕጉን «ሕያው ቃል» ብሎ ይጠራዋል፤ ምክንያቱም የተሰጠው በሕያው እግዚአብሔር ስለሆነና ይህም የእግዚአብሔር ቃል እርሱ ለሕዝቡ ያለውን ፈቃድ በመግለጹ ነው። ምንም እንኳ እስጢፋኖስ ሕጉን ተቃውሟል ብለው ቢከሱትም፤ እስራኤላውያን በታሪካቸው ሕጉን ለመቀበል አንዴም ቢሆን ፈቃደኞች አልነበሩም። የእግዚአብሔርን ሕግ ከተቀበሉ በኋላ፤ ወዲያውኑ ወደ ግብፅ ለመመለስ ፈለጉ። በሲና ተራራ ላይ ሳሉ እንኳ፤ አርገን በወርቅ ነተሠራ ጥጃ እንዲሠራላቸው ጠይቀውት ጥጃውን ሲያመልኩ ነበር።

ያለግጽረጥ ለእግዚአብሔር ሳይታዘዙ በመቅረታቸው እግዚአብሔር የሐሰት እግልክትን እንዲያመልኩ ፈቀደላቸው። እስጢፋኖስ የግያጽርጥ አመጸኝነታቸውን በግስረጃ ለማስደገፍ ሲል ከብሉይ ኪዳን ከአሞፅ ትንቢት ውስጥ ቀንጨብ አድርጎ ይገልጻል፤ (አሞፅ 5:25-27)።

ጥያቄ 25:- የቤተክርስቲያን ታሪክ በምን ዓይነት መንገድ ነው እንደ እስራኤላውያን ታሪክ ሕዝቡ ቅዱስ ከመሆን ይልቅ ኃጢአትን ለመሥራት የሚያዘነብለው?

በእስጢፋኖስ ላይ የተመሠረተው ሁለተኛው ክስ ቤተመቅደስን በተመለከተ ነው። እስጢፋኖስ ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔርን የምናመልክበትን አዲስ ጎዳና ከፍተኛና ብሉ በማስተማር፤ በቤተመቅደስ ላይ ተናግሯል ብለው ከሰሱት። በሕዋርያት ሥራ 7:44-50 ላይ፤ እስጢፋኖስ ቤተመቅደስን ተቃውሟል ለሚለው ክስ፤ መከላከያ ያቀርባል።

6. መገናኛው ድንኳን የተተከለው በምድረ በዳ ውስጥ ነው እንጂ በእስራኤል አልነበረም (ሐዋ. 7:44-47)። በሲና ተራራ በዚያ ምድረ በዳ ሳሉ ነው እግዚአብሔር መገናኛውን ድንኳን የሰጣቸው። የመጀመሪያው መገናኛ ድንኳን፤ የእግዚአብሔር ምድራዊ መኖሪያ ቦታ የነበረው፤ የተተከለው በምድረ በዳ ውስጥ ነው፤ በየሄዱበት እየተሸከሙት ይጓዙ ነበር። እስጢፋኖስ «የምሥክሩ ታቦት» ይለዋል፤ ምክንያቱም በመገናኛው ድንኳን የነበሩት ነገሮች የቃል ኪዳን ታቦትና አሥርቱትፅዋዝየቋፈበት ሁለቱ ፅላቶች ናቸው፤ እነዚህም «ምሥክር» የሚል ስያሜ ነበራቸው (ዘጸ. 25:16-21)። በኋላ ላይም፤ መገናኛውን ድንኳን ይዘው ወደ ተስፋይቱ ምድር ገቡ። በኢያሱና በመሳፍንት ዘመን፤ የአምልኮ ሥፍራ ነበር። ዳዊት እንኳ እግዚአብሔር የሚያርፍበት ጽሟ የሆነ ቤተመቅደስ ለመሥራት የፈለገውን ሰውዬ ሊሠራ አልቻለም። የዳዊት ልጅ ሰሎሞን እስኪመጣ ድረስ ቤተመቅደስ አልተሠራም።

«እግዚአብሔር በቤተመቅደሱ ውስጥ ብቻ ነበር የሚገኘው?» ብለው አይሁዳውያን ጠይቀዋል። መልሱ ያለጥርጥር «አይደለም» ነው። እውነተኛው የእግዚአብሔር መኖሪያ ቦታ መንግሥተ ሰግያት ነው። እስጢፋኖስ ከሳሾቹን እግዚአብሔር በነቢዩ ኢሳይያስ በኩል የተናገረውን ነገር ያስታውሳቸዋል። «ሰማይ ዙፋኔ ነው፤ ምድርም የእግራ መረገጫ ናት፤ የምትሠሩልኝ ቤት ምን ዓይነት ነው? የማርፍበት ሥፍራ ምንድነው? እነዚህን ሁሉ እጄ ሠርታለችና ... ይላል እግዚአብሔር» (ኢሳይያስ 66:1-2)።

ጥያቄ 26:- ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ለየት ባለ ሕንፃ ይኖራል ብለው የሚያምኑት በምን ዓይነት መንገድ ነው?

በአንድ በተወሰኑ ሰዎች የሚጠበቅ ቤተመቅደስ ውስጥ አልነበረም፤ እግዚአብሔር የሚኖረው። የሚያምረው ቤተመቅደላቸው እንኳ ቢሆን እግዚአብሔርን ሊይዘው

አይችሉም። ሁለተኛውን ክስ ቢተመቅደሱን በተመለከተ እስጢፋኖስ ያሸንፈው በጥበቡ ነው።

አይሁዶች በቤተመቅደሳቸው ላይ ያላቸው ኩራት ሰዎችን ወደ እግዚአብሔር ከመሳብ ፈንታ ከሌሎች ሰዎችና አገሮች አለያይቷቸዋል። እራሳቸውን ከሁሉም በላይ እንደሆነ አድርገው ይመለከታሉ።

ጥያቄ 27:- ሀ) ዛሬ እግዚአብሔርን የምናገኝበት ብቸኛው ቦታ ቤተክርስቲያን ነው?

ለ) ዛሬ እግዚአብሔር የሚገኝባቸው ሌሎች ቦታዎች የት የት ናቸው?

ጥያቄ 28:- በሕንፃቸው በመመከታቸው የተነሣ፤ ከሌሎች አማኞች ጋር ኅብረታቸው የተሰናከለባቸው አማኞችን ታውቃለህ?

እግዚአብሔር በሕንፃ ውስጥ ከመኖር ይልቅ፤ በሰዎች ልብ ውስጥ እንደሚኖር ያስተምረናል። ዋናው ቁም ነገሩ፤ የምንሰበሰብበት ሕንፃ ሳይሆን፤ ኢየሱስ የሚኖርበት የእያንዳንዳችን ልብ ነው (1ቆሮ. 3: 16-17፤ 6: 19)። ቅዱሱ አምላክ ይኖርበት ዘንድ፤ ልባችን ተገቢውን ያህል ንፁህ ነውን?

በሸንገው የተሰበሰቡት ሰዎች ተናደዱ፤ የእስጢፋኖስ መከላከያ ያለ ክርክር ያስቀራቸው በሁሉም ነገር እንዲረቱ አደረጋቸው፤ ይህም እጅግ በጣም አናደዳቸው።

በመቀጠልም እስጢፋኖስ የከሰሱትን ሰዎች «እናንተ አንገተ ደንዳናች ልባችሁና ጆሮአችሁ ያልተገረዘ፤ እናንተ ሁል ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ትቃወማላችሁ፤ አባቶቻችሁ እንደተቃወሙት እናንተ ደግሞ ተቃወማችሁት» ብሎ ይናገራቸዋል (ሐዋ. 7: 51)። አይሁዳውያን ውጫዊ በሆነ ሥርዓትና ልማድ ታበዩ። በዚህም ምክንያት በታላቁ የተዋበው ቤተመቅደሳቸው በጣም ተመኩ። በመገረዛቸውም ተመኩ። እስጢፋኖስ ግን አንገተ ደንዳናች በመሆናቸውና ኃሊክታቸውን ተናዘው ወደ እግዚአብሔር ለመመለስ ባለመፈለጋቸው ይወቅሳቸዋል። ያልተገረዘም ልብ ስላላቸው ይወቅሳቸዋል። ልክ በምድረ በዳ የነበሩት አባቶቻቸው ሙሴንና እግዚአብሔርን እንደተቃወሙ ሁሉ እነሱም በመሐከላቸው ይሠራ የነበረውን እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ተቃወሙ። ነቢያትን ገደሉ፤ «ጻድቁንም» ኢየሱስ ክርስቶስን ገደሉ። ሕጉን ተቀበሉት፤ ነገር ግን አልጠበቁትም። ምንም እንኳ እንደ አባቶቻቸው ጊዜ በመላእክት በኩል ቢመጣ አልተቀበሉትም። አይሁዳውያን እግዚአብሔር በሲና ተራራ ህጉን በሰጠበት ወቅት በመጀመሪያ ለመላእክት እንደሰጠ እነሱም ለሙሴ እንደሰጡት ነው የሚያምኑት (ገላትያ. 19፤ ዕብራ. 2: 2)። ጥያቄ 29 በሕይወትህ ውስጥ ከእግዚአብሔር ጋር ያለህን ኅብረት የሚያጠፋ፤ ቤተክርስቲያን እንዳትከታተል የሚያደርግህ ምሥክርነትህና ጸሎትህ ባዶ እንዲሆኑ የሚያደርግህ አመጸኝነት አለብህ?

እስጢፋኖስ፤ ጻድቁንና መሢሔን የገደላችሁ እናንተ ናችሁ ብሎ ከሳሾቹን ተጠያቂ ሲያደርጋቸው አይሁዶች ተናደዱ በእሱም ላይ ተነሡ። ይህንንም በማድረጋቸው እስጢፋኖስ የተናገራቸው እውነት እንደሆነ አሳይተዋል። ለብዙ ዓመታት እግዚአብሔርንና ሕግጋቱን መቃወማቸው ልባቸውን አደንድኖታል።

የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ካሁን ወዲህ ከእግዚአብሔር ጋር ምንም ጎብረት የላቸውም። ለእግዚአብሔርና ለቃሉ ታዛዦች መሆን ሲገባቸው፤ ይህንን የአምልኮ ሥርዓት በመከተልና የተወሰኑ ሕግጋትን በመጠየቅ ለወጡት።

በእስጢፋኖስ ላይ በተነሡበት ወቅት እሱ ወደ ሰማይ ቀና ብሎ እየ በዚህም ጊዜ የእግዚአብሔር ክብር አየ፤ ኢየሱስንም በቀኝ በኩል ቆሞ አየው። ይህ መሪዎቹን የበለጠ አናደዳቸው፤ በድንጋይም ይወግሩት ዘንድ ጎትተው ከከተማ አወጡት። በድንጋይ እየወገሩትም ሳለ እስጢፋኖስ «ጌታ ኢየሱስ ነፍሴን ተቀበል ... ጌታ ሆይ ይህን ጋጠኦት አትቁጠርባቸው» ብሎ ጸለየ። በቤተክርስቲያን ታሪክ የመጀመሪያው ጻድቅ ሰማዕት እስጢፋኖስ ነበር። በእግዚአብሔር ላይ የነበረው እምነትና ለቃሉ የነበረው ታዛዥነት ሞትን እንዲጋፈጥ ረዕይ ሰጠው። የይቅርታ አመለካከቱ፤ ስደትንና መከራን እንዴት መቀበል እንዳለብን የሚያሳይ ለሁላችንም የሚሆን ምሳሌ ነው።

ጥያቄ 30:- ሀ) እግዚአብሔር አንዳንድ ሰዎች ስለ እምነታቸው እንዲሞቱ አንዳንዶቹን ደግሞ እንዲተርፉ የሚያደርገው ለምን ይመስለሃል? ለ) የእስጢፋኖስ ቃላት መስቀል ላይ ሆኖ ኢየሱስ ያሰማቸው ከነበሩት ጋር ምን ያህል ይመሳሰላሉ? የሐዋ. 7:59-60 ከሉቃስ 23:32-34፤ 44-46 ጋር አነፃፅር።

በሚቀጥለው ትምህርታችን በእስጢፋኖስ ሞት ምክንያት ምን እንደተከሰተ እናያለን።

ምንም እንኳ ለሞት ቢጋፈጥም እስጢፋኖስ ያለምንም ማወላወል መንፈስ ቅዱስ እንዲናገር የሰጠውን መልእክት በታማኝነት ያሰማል። ክርስቲያኖች ስለ እውነት ሲሉ መቆም ያለባቸው ጊዜያቶች አሉ። ሰይጣን የመንፈስ ቅዱስን ምሪት እንድንቃወም ወይም የእግዚአብሔር ቃል የሚያዘውን እንዳንከተል ያደርገንና ጎብረታችን እንዲጠፋብን ያደርጋል።

ጥያቄ 31:- እስጢፋኖስ እስከ ሞት ድረስ፤ በክርስቶስ ያለውን እምነት ይዞ ፀንቶ መቆም የቻለው ለምንድነው?

እስጢፋኖስ የተወገዘውና የተገደለው፤ በክርስቶስና በመንፈስ ቅዱስ በኩል ከእግዚአብሔር አዲስና ከፍተኛ ያለ ጎብረት የማድረጊያ መንገድ በመክፈቱ ነው። እኛም ለዓለም ይህንኑ መልእክት መስጠት አለብን። የእስጢፋኖስ መልእክት ዘራቸውን፤ ያላቸውን ቦታና አምልኮቸውን በተመለከተ አይሁዶች የነበራቸውን የተሳሳተ ኩራት የሚነቅፍ ነበር። እኛስ እንደ አይሁዳውያኖቹ ነን?

ጥያቄ 32:- ከጌታ ጋር ያለህ ጎብረት እንዴት ነው? ልብህን መርምር የሚያስፈልገህም ከሆነ እግዚአብሔርን ይቅርታ ጠይቅ።

አምስተኛ ቀን፡ -

ትምህርቱን ከልስና የመወያያ ጥያቄዎችን ተመልከት

የክለሳ ጥያቄዎች

1. እስጢፋኖስ በቤተክርስቲያን የተሰጠው ሹመት ምንድነው?
2. የእስጢፋኖስ ሹመት መንፈሳዊ መሪዎች ማሟላት ካለባቸው ነገሮች ውስጥ የትኞቹን ነገር ነው የሚነግረን?
3. ኢየሱስ ፈሪሃዊያንን የገሠፀው ለምንድነው?
4. እስጢፋኖስ የተያዘው ለምንድነው?
5. «ነፃ ወጪዎች» የሚባሉት እነማን ናቸው?
6. እስጢፋኖስ ላይ የተመሠረተበት ክስ ምንድነው?
7. እስጢፋኖስ የአይሁድ መሪዎች የእስራኤልን ምድር በተመለከተ የነበራቸው መመካት ትክክለኛ እንዳልሆነ ያሳየው እንዴት ነው?
8. አይሁዶች እግዚአብሔር ለጠራቸው ብቁ ላይሆኑ ሊገኙ የቻሉት እንዴት ነው?
9. እግዚአብሔር ለአይሁድ ሕዝብ ያደረገው ጥሪና ኢየሱስ በሐዋ. 1፡8 ላይ ያደረገው የመጨረሻ ጥሪ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
10. እስጢፋኖስ እራሱን «ነፃ አውጪ» ምክራብ ውስጥ ካሉት አይሁዶች ሊያመሳስል የሚችለው ለምንድነው?
11. ሀ) ባለፉት ጊዜያት እግዚአብሔር ሕዝቡን ይናገር የነበረው እንዴት ነው? ለ) ዛሬስ ሕዝቡን የሚናገረው እንዴት ነው?
12. የመጀመሪያው የአምልኮ ቤተመቅደስ የተቋቋመው የት ነው?
13. በእስጢፋኖስ ላይ የቀረበው ሁለተኛ ክስ ምን ነበር?
14. ሀ) እውነተኛ አምልኮ ምንድነው? ለ) አንድ ሰው የት ነው ማምለክ የሚችለው?
15. በእግዚአብሔር ዘንድ የሚታዩት እነሱ ብቻ እንዳልሆኑ ሲገለጽላቸው፤ አይሁዳውያን መልስ መስጠት ያቃታቸው ለምንድነው?
16. እስጢፋኖስ ባቀረበው አጠር ያለ የአይሁድ ታሪክ ክለሳ ላይ ለሸንጎውና ለከሰሱት አይሁዳውያን የሰጠውን ሦስት ዋና ዋና ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።
17. ባለፉት ዓመታት ውስጥ፤ እስጢፋኖስ ላቀረበው መልእክት፤ የአይሁዳውያንን ልብ ደንዳና እንዲሆን ያደረገው ነገር ምንድነው?
ሳምንታዊውን የመወያያ ጥያቄዎች ተመልክትና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡ -

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ	3. ክለሳ
2. ጸሎት	4. ውይይት

- ሀ) 1. ከእስጢፋኖስ ስለ ክርስቲያን መሪነት ምን ልንማር እንችላለን? 2. መሪዎችን ለመምረጥ ስትፈልግ ቤተክርስቲያንህ እንደማሟያ የምታያቸው ነገሮች ምንና ምን ናቸው? 3. መሪዎች ስንመርጥ ቅድሚያ የምንሰጠው መፈላዊነታቸው ላይ ነው? ይህ አንዳንዴ እንዴት እንደሚፈጸም ሌላ ጊዜ ደግሞ እንዴት ችላ እንደሚባል አብራራ። ይህ ግን የሚሆነው ለምንድነው?
- ለ) 1. በአገልግሎታችንና በአምልኮአችን ውስጥ ሕጋዊነትን ብቻ የምናበዛ ልንሆን የምንችለው እንዴት ነው? 2. እራሳችንን ከዚህ ለመጠበቅ የምንችለው እንዴት ነው?
- ሐ) 1. እግዚአብሔርን ማምለክ ማለት ምን ማለት ነው? (ዮሐ. 4፡23-24)። 2. ለአምልኮ ዕንቅፋት የሚሆኑት ነገሮች ምንና ምን ናቸው? 3. ለባችንን ለአምልኮ ዝግጁ የምናደርግባቸው መንገዶች ምንና ምን ናቸው?
- ሠ) 1. በአገር፤ በዘር ወይም በትውልድ መመካት፤ በክርስቲያኖች መካከል ኅብረት እንዳይኖር ሊያደርግ የሚችለው እንዴት ነው? 2. ተገቢ ያልሆኑ አስተሳሰቦችንና ባህሎችን ከቤተክርስቲያኖችንና ከአገራችን ውስጥ ልናስወግዳቸው የምንችለው እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት 6

የሐዋርያት ሥራ 8፡ 1-40

የመጀመሪያው ቀን፡ - የሐዋርያት ሥራ 8፡ 1-8

ባለፈው ሳምንት እስጢፋኖስ ችሎት ፊት ቀርቦ የሰጠውን መከላከያ አጥንተናል። በመልእክቱም፤ እስጢፋኖስ ያለፈውን የእስራኤልን ሕዝብ ታሪክ ነው ያወሳው። ለአይሁዳውያኑ፤ የእግዚአብሔር ዓላማና ሥራ በምድረ እስራኤል ላይ ብቻ የተወሰነ እንዳልሆነ ነው ማሳየት የፈለገው። እንዲያውም፤ ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የሠራው በእሕዛብ ምድር ሳሉ ነው። እስጢፋኖስ እነዚህ የሚመኩባቸው፤ የሙሴ ሕግ፤ አይሁዳዊነታቸውና በመካከላቸው የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ መኖሩ ሁሉ ጊዜያዊ እንደሆነ፤ ሙሉ በሙሉ ትርጉም የሚሰጡትና የተሟሉ የሚሆኑት በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል እንደሆነ አሳይቷል። አይሁዶች ግን ኢየሱስን ሳይቀበሉ ቀርተው በመስቀል ላይ ሰቅለውታል። ልክ እንደ ኢየሱስ፤ እስጢፋኖስም እግዚአብሔርን

ተሳድቧል ተብሎ የሐሰት ምሥክሮች አቅርበውበት ነው የከሰሱት። አይሁዳውያንም በንዴት ተነሣሥተው፤ እስጢፋኖስ ወደ ጌታ ኃጢአታቸውን እንዳይዝባቸው በመጣራት ላይ ሳለ፤ በድንጋይ ወግረው ገደሉት።

ጥያቄ 1:- ማቴዎስ 26:25፤ ሉቃስ 22:67-71 እና የሐዋርያት ሥራ 7:54-60 አንብብ። በኢየሱስና በእስጢፋኖስ ላይ የቀረቡትን ፍርዶች አነፃፅር።

የእስጢፋኖስ ሞት «በኢየሩሳሌም ምሥክሮች ትሆናላችሁ» የሚለውን የኢየሱስን ትዕዛዝ የአንዱን ምዕራፍ መጨረሻ የሚያመለክት ነው። ይህ እራሱ ደግሞ፤ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የመጀመሪያ ክፍል መደምደሚያ ነው፤ ምክንያቱም ክርስትና ከኢየሩሳሌም ወጥቶ ወደ ሌሎች ቦታዎች መዳረስ ጀምሮአልና ነው። ሐዋርያቱ ያለፍርሃት ይሰብኩ፤ ድንቅና ተአምራትን ያሳዩ ስለነበር በመላው ኢየሩሳሌም ሰዎች በሙሉ የወንጌሉን መልእክት ሰምተዋል። አሁን ግን፤ ምሥክሮች ከኢየሩሳሌም ወጥተው ወደ ሌላው ወደተቀረው ዓለም የሚሄዱበት ሰዓት ደርሷል። እካው ኢየሩሳሌም ውስጥ ተቀምጠው ከሚሠሩ፤ እግዚአብሔር ክርስቲያኖች ምሥክርነታቸውን ይዘው ለሌሎች በይሁዳና በሰማርያት ለሚገኙ ሰዎች እንዲሄዱ አደረጋቸው።

የሐዋርያት ሥራ 8:1-40 አንብብና እነዚህን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 2 :- ሀ) በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 8 ላይ የሚገኙት አራቱ ዋና ዋና ሰዎች እነማን ናቸው? ለ) ወንጌሉን፤ ከኢየሩሳሌም ወጥቶ እንዲሠራጭ ያደረገው ነገር ምንድነው? ሐ) ፊሊጶስ የወንጌሉን መልእክት ያሰማባቸውን ሦስት ከተሞች ስም ግለጽ።

የሐዋርያት ሥራ 8: 1-8 እንደገና አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 3:- ሀ) በምን ቀን ነው ታላቅ ስደት በቤተክርስቲያን ላይ የመጣው? ለ) አማኞች ምን ሆኑ? ሐ) ፊሊጶስ ወዴት ነው የሄደው? ከሄደስ በኋላ ምን አደረገ?

እስጢፋኖስ በድንጋይ ይወገር በነበረበት ወቅት፤ ሁኔታውን በታላቅ ደስታ ቆሞ ያይ የነበር ሳውል የሚባል ሰው ነበር። በአይሁድ መሪዎችም ዘንድ ለሕገ ቀናተኛ እንደሆነ ነበር የሚታወቀው። እስጢፋኖስን በድንጋይ ይወግሩ የነበሩት ሰዎች ልብላቸውን በሳውል እግር ሥር ማናራቸው፤ ሳውል እነዚያን ሰዎች እንደሚደግፍና እንደሚያበረታታ የሚያሳይ ነው። እስጢፋኖስም ሲሞት፤ ወዲያውኑ ታላቅ ስደት በኢየሩሳሌም ክርስቲያኖች ላይ ወረደ። ስደቱን ይመራ የነበረው፤ በስተኋላ ዓለም ሁሉ አይቶት የማያውቀው ታላቁ የክርስትና መስካሪ ሳውል ነው። ሳውል ቤተክርስቲያንን ለማጥፋት የተነሣው፤ ከአንዱ ቤት ወደ ሌላው እየሄደ ወንድና ሴቶችን ወደ እሥር ቤት በማስገባትና በመግደል ነበር። ብዙ ክርስቲያኖችም ከኢየሩሳሌም ተሰደዱ፤ በሄዱበት ሥፍራ ሁሉ ግን፤ የኢየሱስ ክርስቶስን የምሥራች ዜና ያሰሙና ይሰብኩ ነበር። እግዚአብሔር የሚቀጥለውን ዕቅዱን፤ ወደ ይሁዳና ሰማርያ የወንጌሉን ማሰራጨት እውን እንዲሆን ያደረገው ስደትን እንደመሣሪያነት ተጠቅሞ፤ ክርስቲያኖቹን ከኢየሩሳሌም በማስወጣት ነው።

ጥያቄ 4:- ከኢየሩሳሌም ሸሽተው የወጡት ሰዎች ታማኝ ምሥክሮች ሆነው ጸንተው መቆማቸውን የምናውቀው እንዴት ነው?

ጥያቄ 5:- በኢየሩሳሌም በነበሩ አማኞች ላይ በደረሰው ስደት ምን መልካም ነገር ተከሰተ?

ጥያቄ 6:- ሰማሪያዊ የሚለውን ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከት። ከሄሌናዊያኑ ሰዎች ይበልጥ በኢየሩሳሌም ይኖሩ ለነበሩት አርቶዶክስ አይሁዳውያን ሰማሪያውያናቸውንና ሌሎችን ጎሳዎች ለመቀበል የከበደው ለምን ይመስላል?

ከእስጢፋኖስ ሞት በኋላ፤ ኢየሩሳሌም ብቻውን የወንጌሉ ምሥክሮች መከማቻ መሆኗ ተረ። ምንም እንኳ ሐዋርያቱ በኢየሩሳሌም ቢቆዩም፤ ብዙዎቹ ክርስቲያኖች በተለይም በአሕዛብ ምድር የነበሩት ሄሌናውያኑ አይሁዶች ተሰደዋል። አንዳንዶቹም ለበዓለሐምሳ መጥተው ካመኑ በኋላ ከክርስቲያኖቹ ጎብረት ጋር የቆዩ ሊሆኑ ይችላሉ። በስደቱ ምክንያትም፤ በየአካባቢው ይገኝ ወደነበሩት ከተሞች በመሄድ ወደ ቀድሞው ቤታቸው ተመልሰዋል። በሄዱበትም ቦታ ሁሉ የእግዚአብሔርን ቃል ይሰብኩ ነበር። ከእነዚህ ውስጥ አንዱ በድቄና እንዲያገለግል በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን የተመረጠው ፊልጶስ ነው። ፊልጶስም ወደ ሰማሪያ ሄዶ የክርስቶስን የምሥራች ወንጌል ሰበከ።

ሰማሪያውያን የተደቀሱ ዘሮች ናቸው፤ የአሕዛብና የአይሁድ ቅልቅል ናቸው። የእስራኤል ሰሜናዊው ክፍል በሰሪያውያን እጅ ከወደቀ በኋላ በተፈጠረው ጋብቻ ምክንያት የተገኙ ናቸው። የሰሪያ መንግሥት በእስራኤል ከቀሩት አይሁዳውያን ጋር ያዳቅላቸው ዘንድ፤ አሕዛብን ወደ እስራኤል አመጣ። ዘራቸው የተዳቀለ ብቻ መሆኑ ሳይሆን፤ ይሁዳ ከነበሩት አይሁዳውያን ጋር ጠላቶች ስለነበሩም፤ የራሳቸውን ቤተመቅደስ አዋቅረው የግላቸውን የአምልኮ ሥርዓት በሰማሪያ ያቋቋሙ ናቸው። ሰማሪያውያን በሙሴ ሕግ ያምኑ ነበር፤ ሆኖም የብሉይ ኪዳን ነቢያት ከእግዚአብሔር ነው የመጡት ብለው እያምኑም ነበር። የራሳቸውንም ቤተመቅደስ በጀራዚም ተራራ ላይ ሠርተው በኢየሩሳሌም ቤተመቅደስ አያመልኩም ነበር። አንድ ጊዜ በፋሲካ በዓል ቀን በኢየሩሳሌም ቤተመቅደስ አጥንት በመበተን ቤተመቅደሱን አርክሰውት ነበር። ወደ ኢየሩሳሌም ይሄዱ የነበሩትን የገሊላ አይሁዶችንም ገድለዋል። እነዚህም ሌሎች ነገሮች ተጨማሪው፤ በአይሁዶችና በሰማሪያውያን መካከል ትልቅ ቅራኔ ፈጠሩ። በዚህም ምክንያት አይሁዶች ያንቋቋሟቸው ነበር፤ ከእነርሱም ጋር ምንም ግንኙነት አልነበራቸውም።

ጥያቄ 7:- ከዚህ ቀደም ብሎ በሰማሪያ ወንጌሉ የተሰበከው መቼ ነው? (ዮሐ 4 ተመልከት)።

በኢየሩሳሌም ዘወትር ይኖሩ ከነበሩት አይሁዶች ይልቅ፤ ከሌሎች ሰዎችና ባሕላቸው ጋር አብረው የኖሩት ሄሌናዊ አይሁዶች ለሌሎች ጎሳዎች ያላዩት የአቀባበል መንፈስ የተሻለ ነበር። በዚህም ምክንያት ከሰማሪያውያኑ ጋር ለመኖር ፈቃደኞች

ነበሩ፤ ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚመሠክሩላቸው ጊዜ ለመሥማት ፈቃደኞች ነበሩ።

በሰማርያ ከተማ ፊሊጶስ፤ ስለ ክርስቶስ እየሰበከ ሽባ፤ አንካሳና በክፉ መንፈስ ተይዘው የነበሩትን በመፈወስ ድንቅና ተአምራትን ይሠራ ነበር። እነዚህም ተአምራቶች ሰዎችን ማረካቸው። እነሱም በዚህ ተገፋፍተው መልእክቱን መስማትና በኢየሱስ ማመን ጀመሩ።

ኢየሱስ «በኢየሩሳሌም፤ በይሁዳና በሰማርያ ምሥክሮቹ ትሆናላችሁ» ብሎ ነበር። በስደት ምክንያት ክርስቲያኖች በኢየሩሳሌም በመሰደዳቸውና በታማኝነት በመመሥከራቸው ወንጌሉ በፍጥነት ተሰራጩ። ስደቱ ባይኖር ኖሮ የመልእክቱ መሰራጨት እንዲህ የፈጠነና ታላቅ አይሆንም ነበር። ሳውል ራሱ ወንጌልን ወደ ዓለም ያዳረሰበት የመጀመሪያ ምክንያት የመጀመሪያ ስደት ሆነ፤ በኋላም ሳውል ራሱ የግል መልእክተኛ ሆኖ የተገኘበት ስደት ሆነ።

በቤተክርስቲያን ላይ የሚደርሰው ስደት ሁሌም ቢሆን የሚያሳዝን ነው፤ ሆኖም የጥንቷን ቤተክርስቲያን አላዳከማትም። ስደት ክርስቲያኖች ካሉበት እንዲፈናቀሉ አድርጓቸዋል፤ ሆኖም እንዲህ ተፈናቅለውና ተበታትነው ባይሆን ኖሮ የምሥራቹን ዜና ሊያስመጡት ወደማይችሉባቸው ቦታዎች ድረስ ሄደው በዚያ ለሚገኙ ሕዝቦች ወንጌሉን ባላሰሙም ነበር።

ጥያቄ 8:- ስደት፤ ወንጌሉን ሰምተው ለማያውቁ ሰዎች ወንጌሉ እንዲሰበክ ያደረገበትን አጋጣሚን እንደ ምሳሌ ልትጠቅስ ትችላህ?

ምንም እንኳ በክርስቲያኖች ኅብረት ዙሪያ ተሰብስቦ የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናቱና አብሮ መጸለዩ መልካም ቢሆንም ይህ በክርስቲያን ላይ አደገኛ የሆነ ነገር ሊፈጥርበት ይችላል። ይህንን ብቻ እያደረጉ ክርስቲያኖች ባልሆኑ ሰዎች መካከል ወጥተው የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል ማካፈሉን ችላ ካሉ፤ የኢየሱስን ትዕዛዝ አላግለጹም ግለት ነው። ምንም እንኳ ክርስቲያኖቹ፤ በኢየሩሳሌም መኖርና በሐዋርያቱም መግር ፍላጎት የነበራቸው ቢሆንም፤ እግዚአብሔር አልፈቀደላቸውም። በእነሱ ላይ ስደትን አምጥቶ ከጠፋቸው በኋላ፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል መስማት ለአለባቸው ሰዎች እንዲያሰሙ አድርጓል።

ጥያቄ 9:- በምን ዓይነት መንገድ ነው በቤተክርስቲያን ውስጥ የሚገኙ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜያቸውን ለአምልኮ በአንድነት በመሰብሰብ ወደ ዓለም ወጥተው መመሥከሩን ሊረሱት የሚችሉት?

ሁለተኛ ቀን:- የሐዋርያት ሥራ 8: 9-26

የፊሊጶስ ሰብከት፤ በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ አዲስ ምዕራፍ የከፈተ ነው። የመጀመሪያዎቹ ሰዎች የሐዋርያት ሥራ ምዕራፎች ቤተክርስቲያን እንደት እንደተመሠረተ ነው የሚያሳዩት። የመጀመሪያው ምሥክርነት የተደረገው በኢየሩሳሌም ውጥ ብቻ ነው አማኞቹም በሙሉ የአይሁዳውያንን አኗኗር ዘይቤን

የሚከተሉ ነበሩ። የሚቀጥሉት አምስት ምዕራፎች ከሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 8-12 ያሉት፤ የምሥራቹ ዜና ወደ ይሁዳና ሰማሪያ ከዚያም አልፎ አሕዛብ ቤተክርስቲያን ኅብረት ውስጥ ወደተቀላቀሉበት አንጾኪያ ድረስ እንዴት እንደ ደረሰ የሚገልጹ ናቸው። ይህም ሌላ የመሸጋገሪያ ወቅት ነበር።

የሐዋርያት ሥራ 8:9-25 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ጥያቄ 10:- ሀ) የሲሞን ተከታዮች ምን ሆኑ? ለ) ሲሞን ያምን የነበረው በምን ይመስልሃል? ሐ) በሰማሪያ፤ ያመኑት ሰዎች መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት መቼ ነው? መ) ሲሞን መንፈስ ቅዱስን ተቀብሏል? እንዴት እናውቃለን? ሠ) የወንጌሉን እውነታ ጠንቅቀው አውቀው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት አለማድረግ ይቻላል? ሰፋ አድርገህ አብራራው። ረ) ወደዚህ ኅብረት ውስጥ ለመግባት የሚያስፈልገው ነገር ምንድነው?

ተአምራቶች ሁሌም ሰዎችን ይግርካሉ። በሰይጣን ኃይል አማካኝነት እንደ ሲሞን ባሉ ወኪሎች በኩል የሚፈጸሙት ተአምራቶች ሰዎችን በሐሰተኞች ትምህርት እንዲያምኑ ያደርጋቸዋል። በፊሊጶስ የተፈጸሙት ድንቅና ተአምራቶች ብዙ ሰዎች ወደ እውነቱ ግርክዋል።

ጥያቄ 11:- ሀ) ጠንቋዮች ወይም ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች ተአምራትን ሲፈጽሙ አይተህ ታውቃለህ? ምን እንደተደረገ ግለጽ። ለ) እግዚአብሔር በሰዎች ተጠቅሞ ተአምራትን ሲፈጽም የሚሆነው ነገር ምን ነበር?

በሰማሪያ ከተማ ሲሞን የሚባል ጠንቋይ ነበር። የነበረውም ኃይል በጣም ታላቅ ስለነበር፤ ብዙ ሰዎች እንደ አምላክ ወይም ደግሞ ከአማልክት የተለዩ ኃይል እንደተቀበለ አድርገው ያዩት ነበር። ሲሞንም የሚያስደንቁ ነገሮችን እያደረገ ብዙ ጥከታዮችን አፍርቷል። ሆኖም ፊሊጶስ በእግዚአብሔር ኃይል ተጠቅሞ ሰዎችን ሲፈውስ አየው፤ ኃይሉንም ከገመገመ በኋላ እሱን ተከትለው መንፈስ ቅዱስ በፊሊጶስ ውስጥ አልፎ የሚሠራውን ሥራ ሲያይ፤ ለራሱ ይህን ኃይል እንዴት ማግኘት እንደሚችል ማሰብ ጀመረ። ፊሊጶስን ከሚከተሉት ሰዎች ጋር ሆኖ ክርስቲያን ለመሆን ይወስናል። ስለ እምነትም ምሥክር ይሆን ዘንድ ከብዙ ሰዎች ጋር ተጠመቀ።

በሊዮናሳሌም የነበሩት ሐዋርያት ብዙ ሳምራውያን እንዳመኑ በሰሙ ጊዜ፤ ከአዳዲሶቹ ክርስቲያኖች ጋር ለመገናኘት ጴጥሮስና ዮሐንስ ተነሥተው ወደዚያ ይሄዳሉ። ጴጥሮስና ዮሐንስ በክርስቶስ ገና አዲስ አማኞች የሆኑትን ወደ መንፈስ ቅዱስ እውነተኛ ማንነት ሊመሩዋቸው ቻሉ። ከጸለዩላቸውም በኋላ ሐዋርያት እጆቻቸውን አናሩባቸውና መንፈስ ቅዱስን ተቀበሉ።

በግቴዎስ 16:17-19:- ጴጥሮስ ሰዎችን ወደ ቤተክርስቲያኒቱ ማለት ወደ መንግሥተ ሰማያት ያመጣ ዘንድ ልዩ በሆነ መንገድ እንደሚጠቀምበት ኢየሱስ ቃል ንብረላታል። እግዚአብሔር ለጴጥሮስና ለሌሎቹ ሐዋርያት አዳዲስ ሰዎችን ወደ እግዚአብሔር የማስገባት መብት ሰጥቷቸዋል። ስለዚህም ቤተክርስቲያን እንደዚህ

አድጎ ሳምራውያን በቤተክርስቲያን ውስጥ በዕኩል ታይተው ጎብረት እንዲኖራቸው እርምጃው ሲወሰድ፤ ዲፕሎማሲና የሕግን የተላኩት የእነሱን እምነት እውነተኛነት ለማረጋገጥና እንደማንኛውም ሰው በእኩልነት በቤተክርስቲያን ውስጥ ተሳታፊዎች እንዲሆኑ ነው። እግዚአብሔር የመንፈስ ቅዱስን ስወታ በዲፕሎማሲ በኩል እንዲተላለፍ ያደረገው በቤተክርስቲያን ከሌላው አይሁዳዊ እኩል መሆናቸው የተረጋገጠው፤ ሳምራውያኑ አይሁዶች በመጀመሪያ ልክ እንደተቀበሉት መንፈስ ቅዱስን ሲቀበሉ ነው። በሳምራውያንና በአይሁዶች መካከል የነበረው የጥላቻና የምቀኝነት ግድግዳ፤ እግዚአብሔር በተመሳሳይ ሁኔታ ለሳምራውያኑ መንፈስ ቅዱስን ሲሰጣቸው ፈርዷል። የመጀመሪያዎቹ ሳምራውያን ዓማኞች መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ ሌሎች ሁለተኛ የእማኞች ስብስብ መንፈስ ቅዱስን ይቀበላ ተብሎ የተደረገ ነገር ስለመኖሩ ምንም ማስረጃ የለም። እንዲያውም ሉቃስ መንፈስ ቅዱስን ወዲያውኑ ተቀብለዋል ብሎ አለማለቱም፤ የእነሱ ነገር ለየት ያለ ነው ለማለት የፈለገ ያስመስለዋል። በልሳን ስለመናገራቸው የተዘገበ ነገር ባይኖርም፤ እግዚአብሔር ልክ እንደ አይሁዳውያኑ ሳምራውያኑን ወደ ቤተክርስቲያን መቀበሉ ግን ግልጽ ነው።

ጥያቄ 12:- አንዳንድ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን ስለመቀበል ካላቸው አመለካከት ጋር ይህ የሚለያየው እንዴት ነው?

በዚህ ሥፍራ ላይ ያለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ብቻ በመጥቀስ ሁሉ በአንድ ክርስቲያን ላይ መንፈስ ቅዱስ የሚወርደው በኢየሱስ ካሙን ጊዜ በጳላና በተለየ ቀን ነው ልንል አንችልም። አንድ ትልቅ ሰው እጁን ጭና ወይም የተለየ የጽኑና ጸሎት ጊዜ ተወስዶ አይደለም መንፈስ ቅዱስ የሚመጣው። መንፈስ ቅዱስ ለክርስቲያኖች ሁሉ የሚሰጠው ልክ እንዳመኑ ነው። በመጀመሪያዎቹ ሳምራውያን ላይ እንዲህ ግደነት ነገር ያልሆነው፤ እግዚአብሔር ለአይሁዳውያኑ ክርስቲያኖች ልክ እነርሱን እንደተቀበለው ሳምራውያን ክርስቲያኖችንም እንደሚቀበሉ ለማሳየት ስለፈለገ ብቻ ነው። በቤተክርስቲያን ውስጥ ዘረኝነት ወይም ይህ ትልቅ ክርስቲያን ነው ይህ ትንሽ ክርስቲያን ነው የሚባል ነገር አልነበረም (1ቆሮ. 12:13)። በእግዚአብሔር ፊት ሁሉም እኩል ናቸው። ጳውሎስም በሮሜ 8:9 ላይ «እናንተ ግን የእግዚአብሔር መንፈስ በእናንተ ዘንድ ቢኖር፤ በመንፈስ እንጂ በሥጋ አይደላችሁም። የክርስቶስ መንፈስ የሌለው ከሆነ ግን ይኸው የእርሱ ወገን አይደለም» ብሎ ተናግሯል።

ስለ ፊሊጶስ ኃይል ለማወቅ ሲል ፊሊጶስን ይከተል የነበረው ሲሆን ሐዋርያቱ አዳዲሶቹን እማኞች በእጃቸው ሲነካቸው መንፈስ ቅዱስ እንደወረደባቸው አየ። በዚህ ጊዜ ውስጥ ሲሆን መንፈስ ቅዱስን ባለመቀበሉ የእሱ እምነትና ጥምቀት እውነተኛ አለመሆኑ ግልጽ ነው።

ጥያቄ 13:- ልክ እንደ ሲሆን የጭንቅላት እውቀት ብቻ እንጂ ከልባቸው ኢየሱስን ያልተቀበሉ ሰዎች ዛሬ በቤተክርስቲያን ይታያሉ? በሕይወታቸው ውስጥ የጎደለው ነገር ምንድነው?

ሲሆን በእማኞቹ ላይ የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ወርዶ ሲያይ፤ ያንን ኃይል ለእራሱም ፈለገ። የዲፕሎማሲ መንፈስ ቅዱስን የመስጠት ችሎታ ልክ እንደራሱ አስማት የመሥራት

ችሉታ መሰለው። በገንዘብ ሊያገኘው የሚችልና በእጁም ውስጥ አስገብቶ መንፈስ ቅዱስን ለሌሎችም በመስጠት ገንዘብ የሚያገኝም መስሉታል። በመጀመሪያ ላይም አማኝ ለመምሰል ያደረገው መከራ መንፈስ ቅዱስን አላሰጠውም፤ በዚህም ምክንያት እሱ በሌሎች ሰዎች ላይ እጁን ሲጭን በእነርሱ ላይ መንፈስ ቅዱስን ማውረድ የሚችልበት ኃይል ሐዋርያቱ እንዲሰጡት ገንዘብ ሊሰጣቸው ወሰነ።

በምንፍርበት ዓለም ውስጥ ሃብት ታላቅ ኃይል አለው፤ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን ፎይም የመንፈስ ፍሬዎችን ሊገዛ አይችልም። ገንዘብ አንዳንድ ምቹቶችን ሊያስገኝልኝ ይችላል፤ ሆኖም የልብ ሰላምን ወይም ዘላለማዊ ተስፋን አያቀዳጀንም። ሲሞን የ'እግዚአብሔርን ስጦታ በገንዘብ ለመግዛት በመሞከሩ ጴጥሮስ «ምናልባትም የልብህን አላብ ይቅር ይልህ እንደሆነ ወደ እግዚአብሔር ለምን?» በማለት ይቆጣዋል (ቁ. 21)። ይህም ሆኖ ግን ሲሞን ንስሐ አልገባም። ከቤተክርስቲያን ታሪክ ደግሞ እንደምንረዳው ሲሞን «ናትሲዝም» የሚባል ወደ በኋላ ትልቅ ችግር በክርስትና ላይ የሚፈጥር ፈሰተኛ ትምህርት ጀምሯል። ምንም እንኳ ለጊዜው በኢየሱስ ያመነ ለመምሰል ቢሞክርና ቢጠመቅም፤ ሕይወቱና ልቡ ተለውጧል ማለት አይደለም። ክርስትና፤ ሌላ ከሰዎች ገንዘብ የሚያገኝበት ዓይነተኛ መንገድ መስሉታል። ወደ በኋላ ላይ የታዩት የሕይወቱ ፍሬዎች የመጀመሪያው እምነቱ እውነተኛ እንዳልሆነ ያሳየናል። ጴጥሮስ እንዲለምንለትም ያቀረበው ምልጃ፤ ንሥሐ ለመግባት ከመፈለጉ የተነሣ በንጹህ ልቡ ያቀረበው ላይሆን ሕይወቱን ከፍርድ ለማዳን ሲል ብቻ ያደረገው ነው።

በሰማሪያ ከተማ ብዙ ሰዎች ለክርስቶስ መልእክት ተገቢ ምላሽ ሰጥተዋል። ሐዋርያቱም ወደ ኢየሩሳሌም በመመለስ ላይ ላሉ፤ በብዙ የሰማርያ መንደሮች የወንጌሉን መልእክት ሰብከዋል። የወንጌሉ ምሥክሮች በኢየሩሳሌም፤ በይሁዳና በሰማርያ ምሥክሮች ትሆናላችሁ የሚለውን የኢየሱስን ትዕዛዝ በመጠበቃቸው እየበዙ ጮጡ። «እስከ ምድር ዳር» የሚለው ደግሞ፤ የሚቀጥለው የእግዚአብሔር የማዳረስ እቅድ ውስጥ የሚቃለል ነው (ሐዋ. 1:8)።

ጥያቄ 14:- የመንፈስ ቅዱስ ኃይል መገለጥ መመኘታችን ትክክል የሚሆነው በምን መልኩ ነው? ስሕተት የሚሆነውስ በምን መልኩ ነው?

በአንድ መልኩ መንፈስ ቅዱስን መመኘታችን ታላቅ በሆነው የእግዚአብሔር ፍቅር እውቀት ለማደግ ያለንን ፍላጎትና (ኤፌ 3:18-19) በኤፌሶን 5:18 ላይ ያለውን የ'እግዚአብሔርን ትዕዛዝ ለመጠበቅ የምናደርገውን ጥረት ያሳያል ። ነገር ግን፤ መንፈስ ቅዱስን የምንመኘው ሃብታም ለመሆን ወይም ለመታወቅ ወይም መንፈሳዊ ለመምሰል ከገና፤ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት እየሠራን ነው። አንድን ነገር ለማግኘት የ'ጊያነሣን መንፈስ ቅዱስም ይሁን ወይም ጥሩ ሥራ ወይም የትዳር ኋደኛ ወይም ግንኛውም ነገር ቢሆን፤ ይህ ሁሉ የሚያሳየው እውነተኛውን የልባችንን ሁኔታ ነው። ይህም የልባችን ምሻት:- እግዚአብሔርን ልናከብርበት እንደሆነ ወይም የራስ ወዳድነት መንፈስን ለማራመድ እንደሆነ ለይቶ ያሳያል።

ጥያቄ 15:- አንዳንድ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ሰላም ለመግዛት ወይም ገንዘብን በመስጠት ውለታውን ለማግኘት የሚሞክሩት እንዴት ነው? አንተሳ እንደዚህ አድርገህ ታውቃለህ?

አንድ ወጣት እግዚአብሔር ወደሌላ አገር ሄዶ ወንጌላዊ እንዲሆን የጠራው መሆኑን ያምን ነበር። በኋላም አንዲት ሚስቱ እንድትሆን ይፈልጋት የነበረችን ልጃገረድ ያገኛል፤ እሷ ግን ወደ ሌላ አገር መሄድ አትፈልግም ነበር። ለእግዚአብሔር ታዛዥ ከመሆን ፈንታ ልጅቷን ያገባና ስላለመታዘዙ መካካላቸው ይሁን ብሎ ሌሎች በዚያ ሄደው የሚሠሩበትን ገንዘብ ይከፍላል።

እለመታዘዛቸውን ለመሸፈን እያሉ ለቤተክርስቲያን ወይም ለአንድ ግንብራዊ አገልግሎት ገንዘባቸውን የሚሰጡ ብዙ ሰዎች አሉ። ምንም እንኳን ብዙዎች በሃብታቸው ሌሎችን ለመላክ የተጠሩ ቢሆንም ይህ ለጌታ በመታዘዝ ምትክ ሆኖ ሊቀርብ የሚችል ነገር አይደለም።

ጥያቄ 16:- የፈለገውን ነገር ቢጠይቅህ፤ ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር ታዛዥ ለመሆን እራስህን አሳልፈህ ትሰጣለህ? አሁን ወደሚወድህ ሰማያዊው አባትህ በጸሎት ቀርቦህ ሙሉ በሙሉ እራስህን አሳልፈህ ለእርሱ ስጥ።

ሦስተኛ ቀን:- የሐዋርያት ሥራ 8:26-40

ከበዓለ ሐምሳ በኋላ ከአማኞቹ ጋር ኅብረት ለማድረግና ለማጥናት በኢየሩሳሌም ከቀሩት ሄለናዊ አይሁዳውያን አንዱ ፊሊጶስ ነው። ለመበለቶቹ ምግብ እንዲሰጡ ከተመረጡት ሰዎች መካከልም አንዱ ነበር። ሆኖም በኢየሩሳሌም የነበረው ስደት እየከረረ ሲሄድ፤ ፊሊጶስና ሌሎች ብዙ ሰዎች ከተማዋን ጥለው ወደ መጡበት የትውልድ ሥፍራ ተመልሰዋል። እግዚአብሔር እንዳዘዘውም የወንጌሉን ምሥክርነት ይዘው ወደ ይሁዳና ሰማርያ ሄደዋል። እግዚአብሔር በመልአኩ በኩል በድንገት እስከተናገረው ጊዜ ድረስ በሰማርያ ከተማ ውስጥ አገልግሎት በጣም ፍሬማ ነበረ። መልአኩም ፊሊጶስን በደቡብ ኢየሩሳሌም ወደ ጋዛ ወደሚወስደው መንገድ እንዲሄድ ነገረው።

በዛሬው ዕለት፤ እግዚአብሔር ቃሉን እንዲቀበል እንዴት አድርጎ የአንድ ሰውን ልብ እንዳዘጋጀ ፊሊጶስን ደግሞ ለሱ እንዲመሠክር እንዴት እንዳዘጋጀውና እንደመራውም እናያለን።

የሐዋርያት ሥራ 8:26-40 አንብብና ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ ስጥ።

ጥያቄ 17:- ሀ) የኢትዮጵያዊውን ጃንደረባ ልብ እግዚአብሔር ያዘጋጀው እንዴት ነው?

ለ) ልቡ እንደተዘጋጀ የምናውቀው እንዴት ነው?

ሐ) ፊሊጶስን ወደ ኢትዮጵያዊው ለመምራት እግዚአብሔር በምንድነው የተጠቀመው?

ፊሊጶስ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ያከብራል። በጣም ያስደስተ የነበረውን የሰማርያ አገልግሎትን ትቶ በኢየሩሳሌም በስተደቡብ በጋዛ በኩል አልፎ ወደ ግብፅ የሚወስደውን መንገድ ይዞ ይሄዳል። በጣም ረዥም ጉዞ ነበር። መጀመሪያ 40 ክ.ሜ ርቀት ላይ ወዳለችው ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ ነበረበት። ከዚያም ለተወሰነ ርቀት ወደ ደቡብ መጓዝ ነበረበት። በዚያ መንገድም ላይ እየሄደ ሳለ አንድ ሰረገላ በአጠገቡ ያልፋል፤ መንፈስ ቅዱስም ፊሊጶስን» ወደዚህ ሰረገላ ቅረብና ተገናኝ» አለው። በሰረገላውም ውስጥ የነበረው ሰውዬ ኢየሩሳሌም ደርሶ ወደ አገሩ የሚመለስ ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ ነው።

የጥንቷ ኢትዮጵያ የዛሬውኑ ዓይነት ድንበር አልነበራትም። እንዲያውም ታጠቃልላ የነበረው ሰሜን ሱዳንና ሰሜን ኢትዮጵያን ብቻ ነበር። ባመዛኙ ይህ ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ በኢትዮጵያ መንግሥት ውስጥ ባለሥልጣን ሊሆን ይችላል የሚል ግምት አለ። ከአሕዛብ ወገን ሆኖ በብሉይ ኪዳን አምላክ የሚያምንና አይሁዳዊ ለመሆን የሚፈልግ ሰው ሳይሆን አይቀርም። አይሁዳዊ ለመሆን፤ አንድ አሕዛብ የቀድሞውን ሃይማኖትን ትቶ በእግዚአብሔር ማመን መገረዝና ሁሉንም የብሉይ ኪዳን ሕግጋትና የአምልኮ ሥርዓት መከተል አለበት። ምንም እንኳ ከአሕዛብ ወገን ቢሆንም ይህን ከፈጸመ በኋላ ግን አይሁዳዊ ይሆናል።

ያለጥርጥር ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ወደ ኢትዮጵያ የተመለሰው በቤተመቅደስ የአምልኮ ሥርዓት ተካፍሎ ነው። እግዚአብሔር ግን ይህ ከእርሱ ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንዲኖረው ይፈልግ ስለነበር፤ ፊሊጶስን ልኮ ስለ ኢየሱስ እንዲነገረው ያደርጋል።

ፊሊጶስም ጠጋ ብሎ ሲሰማው፤ ኢትዮጵያዊው ድምጹን ከፍ አድርጎ ያነብ የነበረው የኢሳይያስን መጽሐፍ ነው። የሚያነበውም ክፍል ትንቢተ ኢሳይያስ 53:7-8 ነው። ፊሊጶስም «በእውን የምታነበውን ታስተውለዋለህ?» ብሎ ይጠይቀዋል (ቁ. 30)። ምንም እንኳ ኢትዮጵያዊው ቃላቱን ቢያውቅም የመልእክቱ ትርጓሜ ግን አያውቅም ነበር። በኢየሱስ ክርስቶስም ይህ ትንቢት መፈጸሙን አያውቅም። ኢትዮጵያዊውም ሰረገላው ላይ ወጥቶ እንዲያስረዳው ፊሊጶስን ይጋብዘዋል። ትንቢተ ኢሳይያስ ላይ ካለው ጽሑፍ በመጀመር ፊሊጶስ ስለ ኢየሱስ ልደት፣ ሞት፣ ትንሣኤና ዳግም መምጣት ያስረዳዋል።

ጥያቄ18:- ሀ) ለማያምን ሰው መጽሐፍ ቅዱስን ብቻ ማንበቡ በቂ የማይሆነው ለምንድነው? ለ) ሌላ የሚያስፈልገው ነገር ምንድነው?

የኢትዮጵያዊው ልብ የተዘጋጀው በእግዚአብሔር እጅ ነው። ለአምልኮ ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ ነበር። ከአሕዛብም ወገን ነበር። ሆኖም ሰዎች ብዙ አማልክት በሚያመልኩበት ወቅት አንድ አምላክ ይመለከበት በነበረው በአይሁድ ሃይማኖት ተማርኮ ነበር። መጽሐፍትንም አንብቧል፤ እስከ ኢየሩሳሌምም የመጣው ለአምልኮ ነው፤ ስለዚህም፤ ምናልባት ሃይማኖቱ አይሁዳዊ ሳይሆን አይቀርም። ይህም ቢሆን፤ የእግዚአብሔርን ቃል የሚያስረዳው ሰው ያስፈልገው ነበር።

ፊሊጶስ ለኢትዮጵያዊው ጃንደረባ የእግዚአብሔርን ቃል እያስረዳው ሳለ፤ ኢትዮጵያዊው «እነሆ ውኃ እንዳልጠመቅ የሚከለክለኝ ምንድነው?» አለው (ቁ. 36)። ኢትዮጵያዊው «ተጠመቁ» የሚለውን የኢየሱስን ትዕዛዝ ሳይሰማ አልቀረም። የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ሙሉ በሙሉ ለመጠበቅ ይፈለግ ስለነበረም ቶሎ ለመጠመቅ ፈለገ። በዚህም ምክንያት ወደ ውኃው ወርደው ኢትዮጵያዊው ተጠመቀ። ከዚህም በኋላ መንፈስ ቅዱስ በድንገት ፊሊጶስን መንጥቶ ወሰደው። ኢትዮጵያዊውም ደስ ብሎት መንገዱን ቀጠለ።

ጥያቄ 19:- የኢትዮጵያዊ ጃንደረባ ልብ ዝግጁ እንዲሆንና ግንዛቤ እንዲኖረው እግዚአብሔር የተጠቀመባቸው ነገሮች ምንና ምን ናቸው?

ጥያቄ 20:- እግዚአብሔር በፊሊጶስ የተጠቀመው ለምንድነው?

ጥያቄ 21:- ዛሬ የጥምቀት ዓላማ ምንድነው? በቤተክርስቲያንህ ያሉ ብዙዎች ሰዎች የተጠመቁ ናቸው? ካልተጠመቁ፤ የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ሆኖ ሳለ የማይጠመቁት ለምንድነው?

ምንም እንኳ እግዚአብሔር የኢትዮጵያዊውን ልብ ቢያዘጋጅ፤ ወደ ኢየሱስ እንዲመራው የተጠቀመው በፊሊጶስ ነው። ፊሊጶስም ለእግዚአብሔር ታዛዥ ለመሆንና ለእርሱ ምሥክር ለመሆን ዝግጁ ነበር። ኢትዮጵያዊው ያነበው የነበረውን ክፍል በማስረዳት ይጀምርና ኢየሱስን እንደገል አዳኙ መቀበል እንዳለበትና መጠመቅ እንዳለበትም ፊሊጶስ ሳይነግረው አልቀረም። ፊሊጶስ የእግዚአብሔርን ቃል ጠንቅቆ ያልተረዳ ቢሆን ኖሮ ለኢትዮጵያዊው ማስረዳት ባልቻለም ነበር። በተጨማሪም ፊሊጶስ በመንፈስ ቅዱስ ለመመራት ፈቃደኛና ለመታዘዙም ፈጣን ነበር።

ጥያቄ 22 :- ሀ) አንድ ክርስቲያን ተገቢ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል እውቀት ሊኖረው የሚገባው ለምንድነው? ለ) የእግዚአብሔርን ቃል ባለማወቅ ምክንያት ሊከሰቱ የሚችሉ ችግሮች ምንድናቸው?

በክርስቶስ ማመን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መጠበቅ ማለት ነው። ኢትዮጵያዊው ፊሊጶስ ያስተማረውን የኢየሱስን የምሥራች ዜና ከሰማና ከተቀበለ በኋላ ልጠመቅ ብሎ ጠየቀ። ይህ ጥምቀት ሥነ-ሥርዓት የሚካሄደው፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ባመጡ ሰዎች ላይ ሲሆን፤ ይህም ለደኅንነታቸው ነው። ኢትዮጵያዊውም የተጠመቀው፤ በክርስቶስ አምኖ ክርስቲያን ስለሆነ ነው። ጥምቀቱ አላዳነውም፤ ነገር ግን በሕይወቱ ውስጣዊ ለውጥ እንደተካሄደ የሚያሳይ ውጫዊ ምልክት ነበር።

ፊሊጶስ ወደ ጋዛ ምድረ በዳ እንዲሄድ እግዚአብሔር ትዕዛዙን የሰጠው በመልእክቱ በኩል ነው። ወደ ሰረገላው ጠጋ እንዲል የመራው ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ነው። ፊሊጶስ ለእግዚአብሔር ትዕዛዝ ታዛዥ በመሆኑ፤ ወንጌሉን የመጀመሪያው አሕዛብ ክርስቲያን ለሆነው ለኢትዮጵያዊው የማካፈሉን አጋጣሚ ሊያገኝ ችሏል። እግዚአብሔር ያስብ የነበረው በሰማሪያ ለነበሩት ሰዎች ብቻ አልነበረም፤ የዚህን አሕዛብ ፍላጎትም አይቶ ስለነበር የፊሊጶስን ልብ ወደ ክርስቶስ እምነት እንዲመራው አድርጓል።

በምንመሠክርበት ወቅት፤ የምንጠቀምበት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ኢየሱስን ለሰጧው ሰው ሊገልጽለትና ሊያሳየው ይገባል። መጽሐፍ ቅዱስ ያሉትን ነገሮች በሙሉ ከክርስቶስ ጋር ማዛመድ አለብን፤ ምክንያቱም ከኃጢአታችን ሊያድነን የሚችለው እሱ ብቻ ነው።

ጥያቄ 23 :- ወንጌሉን እንዲቀበል እግዚአብሔር ልቡን አዘጋጅቶት የሚያውቅ ሰውን ለምሳሌ ያህል ልትጠቅስ ትችላለህ? የወንጌሉን መልእክት ለመቀበል ልቡ ዝግጁ ወደሆነ ሰው እግዚአብሔር እንዲመራህ ጠይቀው። አንተም ለሰውዬው የምሥራቹን ወንጌል ለማካፈል ዝግጁ ሁን።

ጥያቄ 24 :- ለማያምኑ ሰዎች በምትመሠክርበት ወቅት የምትጠቀምባቸውን ጥቅሶች ዝርዝር አውጣ።

እግዚአብሔር በመጀመሪያ የአንድን ሰው ልብ ካላዘጋጀ ወደ ደኅንነት ልናመጣው አንችልም። በግልጽና በድፍረት ስለ ኢየሱስ ምሥክሮች እንሆን ዘንድ ነው የተጠራው። የሰውዬውን ልብ ከፍቶ ወደ ግመን ደረጃ የማድረሱን ሓላፊነት የያዘው እግዚአብሔር ነው። የኛ ደግሞ ሐላፊነት መመሥከር ነው።

አራተኛ ቀን፡ - ሳውል

እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ የወንጌሉን ምሥክርነት ከኢየሩሳሌም ወደ ሰማርያ ብሎም ወደ አሕዛብ ለማዳረስ ሲል በኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ጀምሮ እያስፋፋው እንደሄደ አይተናል። ዛሬ ስለተርሴሱ ሳውል የሕይወት ታሪክ እናያለን። እግዚአብሔር በዚህ ሰውዬ ተጠቅሞ ለብዙ ሺሕ ሰዎች ወንጌሉን አዳርሷል። እንደምታስታውሰው፤ እስጢፋኖስን በድንጋይ ወገረው በገደሉት ጊዜ ሳውል በዚህ ቆሞ የነገሩን ትክክለኛነት አምናበት ነበር። ይህ ቀናተኛ ፈሪማዊ ጎልማሳ፤ አሁን ከጥቂት ጊዜ በኋላ ለአሕዛብ የሚላክ የእግዚአብሔር መልእክተኛ ይሆናል።

እግዚአብሔር ብዙ ለአገልግሎቱ የሚጠቀመው ይሆናሉ ተብሎ የማይገመቱትን ነው። ወደ በኋላ ላይ እራሱን በተመለከተ ጳውሎስ «እኔ ከሐዋርያት ሁሉ የማንስ ነኝና፤ የእግዚአብሔርን ቤተክርስቲያን ስላሳደድሁ ሐዋርያ ተብሎ ልጠራ የማይገባኝ ነኝ» ይላል (1ቆሮ. 15:9)። ሳውል ቤተክርስቲያንን ያሳድድ የነበረው በኋላ ላይ ደግሞ በእግዚአብሔር የተመረጠውና ጳውሎስ ተብሎ የተጠራው ሰው ለአሕዛብ የእግዚአብሔር መልእክተኛ በመሆን አገልግሏል።

ጥያቄ 25 :- የሚከተሉትን ጥቅሶች እንብብና ስለ ጳውሎስ ሕይወት የተወሰኑትን ነገሮች በዝርዝር ጻፋቸው። የሐዋ. 8:1-3፤ 22:1-21፤ 25-28፤ ገላትያ 1:11-24፤ ፊሊጲስዮስ 3:4-6። ስለ ጳውሎስ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይም እንብብ።

ሳውል በኪልቂያ አውራጃ ተርሴስ በምትባል፤ በዛሬይቱ ትንሿ እስያ፣ ቱርክ ውስጥ ተወለደ። (ከዚህ መጽሐፍ በስተጀርባ ካለው ካርታ ላይ ተርሴስ የት እንደምትገኝ ተመልከት)። አባቱ አይሁዳዊ ቢሆንም፤ የሮማዊ ዜግነትን አግኝቶ

የሳውል አባት ፈሪሃዊም ነበር፤ ስለዚህም ጳውሎስን የፈሪሃውያኑን ጥብቅ ሕግጋትና አስተዳደር አስተምርታል፤ በዚህም ሥር ሆኖ እንዲያድግ አድርጓል። የአይሁድ ሕግ፤ አንድ ወንድ ልጅ ብሉይ ኪዳንን ከአምስት ዓመቱ ጀምሮ ማጥናት ይጀምር ይላል። በአሥራ ሦስት ዓመቱም «የሕግጋቱ ልጅ» ይሆናል፤ ሙሉ ለሙሉም ለአይሁድ ሕግ ሐላፊነት ይኖረዋል። ምናልባትም፤ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ፤ ያገባች አህቱ ቤት ተቀምጦ፤ በገግልያል ሥር ሆኖ ማጥናት የጀመረው በዚህ ዕድሜው ሳይሆን አይቀርም (ሐዋ. 23: 16)። ሳውል ለአይሁድ ባህል በጣም ቀናተኛ ሆነ።

ሄለናዊ የአሕዛብ ግዛት በነበረችው በጦርሴስ ማደጉ፤ ጳውሎስ ስለ አሕዛብ አኗኗር ባህል ጥሩ ገንዛቤ እንዲኖረው አድርጎታል። ይህም ወደ በኋላ አሕዛብ አገር እየሄደ በሚሰብክበት ወቅት ብዙ እረድቶታል። የግሪክን፤ ዕብራይስጥንና የአረማይክ ቋንቋ በደንብ አጣርቶ ይናገር ነበር። ጳውሎስ በጣም አስተዋይ ከመሆኑ የተነሣ የዕብራይስጥንና የሄሌናዊያንን ባህል በደንብ ያውቅ ነበር።

የሳውል የቤቱ አስተዳደግና በአይሁድ ባህል መሠረት መሠልጠን ለሳውል የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል እንዲቃወምና ትክክለኛ እንዳልሆነ ነገር እንዲያየው አድርጎታል። ለአይሁድ ሃይማኖት የነበረው ትናትና ቁርጠኝነት እስጢፋኖስ በድንጋይ ተወግሮ ሲሞት ቆሞ እንዲመለከተውና ቤተክርስቲያንን እንዲያወድም አነሣጣው። የአይሁድን ሃይማኖት ሕግጋት በተመለከተ፤ ከሌሎቹ አይሁዳውያን የበለጠ፤ ጳውሎስ ሕጉን ያውቅና ይጠብቅ ነበር። በአይሁድ ጥንኛው ሸንጎ ውስጥም አባል እንዲሆን ተመርጧል።

በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 5 ላይ እንዳየነው፤ የጳውሎስ አስተማሪ ገግልያል፤ አይሁዶች በቤተክርስቲያን ላይ ያስነሡትን ስደት ጋብ እንዲያደርጉትና ትእግሥተኞች እንዲሆኑ መከራከላቸዋል፤ ጳውሎስ ግን ይህን ዓይነት አመለካከት አልነበረውም። አዲሱ የወንጌል ትምህርት ከአይሁድ ሃይማኖት ጋር አለመጣጣሙን ነው ያየው። የእስጢፋኖስም መልእክት ይህን ለሳውል ግልጽ አድርጎለታል፤ ይህም ቢሆን፤ በመስቀል ላይ መሞት እርግጥን በመሆኑ፤ ኢየሱስ መሢሕ ነው ብሎ ለመቀበል አልፈለገም። መሢሐም በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ይሞታል ብሎ አላሰበም (1ቆ. 1: 23 ተመልከት)።

በደማስቆ መንገድ ኢየሱስ በጠራው ጊዜ ግን፤ ቀናተኝነቱ ቤተክርስቲያንን ከማጥፋት፤ የኢየሱስን የምሥራች ዜና ወደ መስጠክ ተለውጧል (ሐዋ. 9)። የጳውሎስ አስተዳደግ ሥልጠና፤ ለሃይማኖት የነበረውን ትናትና ፍቅር ያስረዳናል። ሆኖም፤ ይህ ሥልጠናው ለአይሁዳውያንና ለአሕዛብ ለሚሰጠው አገልግሎትም ዝግጁ እንዲሆን አድርጎታል። ኢየሱስ ቤተክርስቲያንን እንዲመራ የሚመርጠው ዓይነት ሰው ነው። ስለዚህ ሰው ሕይወት የተሟላ ማብራሪያ ለማግኘት «የጳውሎስ ሕይወትና አገልግሎት» የሚለረጋ መጽሐፍ ተመልከት።

ጥያቄ 26: - ከ፤ ጳውሎስ ሕይወት ውስጥ፤ ለአሕዛብ ሐዋርያት እንዲሆን ዝግጁ ያደረጉትን ነገሮች ዘርዝር።

ሰለዚህ ሰው ሕይወት የተሟላ ማብራሪያ ለማግኘት «የጳውሎስ ሕይወትና አገልግሎት» የሚለውን መጽሐፍ ተመልከት።

ጥያቄ 26:- ከጳውሎስ ሕይወት ውስጥ፤ ለአሕዛብ ሐዋርያት እንዲሆን ዝግጁ ያደረጉትን ነገሮች ዘርዝር።

ጥያቄ 27:- እግዚአብሔር በሕይወትህ ከሠራቸው ሥራዎች ውስጥ፤ ለእርሱ ላለኝ አገልግሎት ይጠቀማሉ ብለህ የምታስባቸውን ነገሮች ዘርዝር።

አምስተኛ ቀን:- የክለሳ ጥያቄዎች

ትምህርቱን ከልሰና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

1. የእስጢፋኖስ መልእክት አይሁዶቹን እንዲህ ያናደዳቸው ለምንድነው?
2. በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን ላይ፤ ከባድ ሰደት እንዲነሣ ያደረገው ክንዋኔ ምንድነው?
3. ሀ) ሳምራውያንና አይሁዳውያንን የሚያመሳስላቸው ነገር ምንድነው? ለ) የሳምራውያኖቹ አምልኮ ከአይሁዳውያኑ ይለይ የነበረው እንዴት ነው?
4. ለመጀመሪያ ጊዜ ወንጌሉን ይዞ ወደ ሳምራውያኑ የሄደው ማን ነው?
5. ሲሞንን መንፈስ ቅዱስን እንዲፈልግ ያነሣው ሐሳቡ ምን ነበር?
6. ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ወንጌሉን እንዲህ በቶሎ ሊቀበል የቻለው ለምንድነው?
7. የጳውሎስ አስተዳደግና ሥልጣና ለአገልግሎቱ ምን ዓይነት ዝግጅት ነው ያስገኙለት?
8. እግዚአብሔር በአገልግሎቱ ሊጠቀምባቸው የሚችለው እነማንን ነው?

ለሳምንታዊው ስብሰባ ለመዘጋጀት ሳምንታዊውን የመወያያ ጥያቄዎች ተመልከት።

1. የአምልኮ ጊዜ	3. ክለሳ
2. ጸሎት	4. ውይይት:-

- ሀ) እግዚአብሔር ሰደትን ለወንጌል ማሠራጫነት እንዴት ሊጠቀምበት እንደሚችል ተወያዩ። እንደ ምሳሌ ከቤተክርስቲያንህ ታሪክ ላይ ጥቀስ።
- ለ) 1. የድንቁና የተአምራቱ ዓላማ ምን ነበር? 2. ዛሬ ተአምራት የሚሠሩ ሰዎችን በጥንቃቄ መመርመር ያለብን ለምንድነው?
- ሐ) ሳምራውያኑ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን እንዴት እንደተቀበሉ ተወያዩ። 1. በጲፐርስ በኩል ብቻ የተከናወነው ለምንድነው? 2. መጀመሪያ እንዳመኑ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ያልሰጣቸው ለምንደንው? 3. መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው አንድ ሰው በክርስቲያኑ ላይ እጁን ሲጭን ነው ወይም ከደህንነት በኋላ

የሚከናወን ሁለተኛ ሥራ ነው ብለው ለሚያምኑ ክርስቲያኖች ምን ዓይነት መልሶች ነው የምትሰጡት?

- መ) 1. ለማያምን ሰው፤ የእግዚአብሔርን ቃል ማንበቡ ብቻ ክርስቶስን እንዲያውቅ በቂ ያደርገዋል? ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ከዚህ ሌላ ምን አስፈልጎት ነበር? ይህንን ሰፊ አድርጋችሁ አብራሩት። 2. ለማያምን ሰው ስትመሠክር ልትጠቀምባቸው የሚገቡህን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በዝርዝር ዳፋቸው።

5. ጸሎት፡ -